

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Sophus Claussens Lyrik Bd. 5: Fabler

Citation: Claussen, Sophus: "Sophus Claussens Lyrik Bd. 5: Fabler", i Claussen, Sophus: *Sophus Claussens Lyrik Bd. 5: Fabler*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ; Gyldendal, 1982-, s. 1. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-claussen07val-shoot-idm139805819514960.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Sophus Claussens Lyrik Bd. 5: Fabler

2

Sophus Claussens

Lyrik

*Tekstkritisk og
kommenteret udgave ved
Jørgen Hunosøe*

Bind V

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

3

Sophus Claussens

FABLER 1917

Gyldendal

4

Fabler
Efterskrift og noter © DSL 1983
Bogen er sat med Aldus
og trykt hos Krohns Bogtrykkeri, København
Printed in Denmark 1983

ISBN 87-00-52043-8
ISBN 87-00-42621-0 (kompl.)

Denne udgave er støttet af
Statens humanistiske Forskningsråd,
dette bind desuden af
Carlsen-Langes Legatstiftelse

Tilsyn. Mogens Brøndsted og F.J.Billeskov Jansen

5

INDHOLD

- *Straaleviften (Landskab I-II)* 9
- *Træerne* 11
- *Jeg har gemt paa en Sang* 12
- *Væk ikke Svanerne* 13
- *ILykkens usandsynligste Allé...* 15

- *Krukken synger* 17
- *Pan og Diamanten* 19
- *Fribytterskæbne* 25
- *Danske Vers* 27
- *Sangene* 28
- *Saba* 30
- *Cæsarer* 32
- *Danmark I-II* 35
- *Norge* 37
- *Mennesket og Digteren* 39
- *Digteren og Daarskaben* 44
- *En Drøm* 50
- *Giv os Barabas fri!* 54
- *Dramatisk Intermezzo* 57
- *Ærens Mareridt* 59
- *Vers til de døde Mestre* 62
- *Blomsterbillede* 66
- *Hellig Vaar* 67
- *lises Foraarsdragt* 68
- *Vilhelm Hammershøi* 69
- *Savnets Blomstervej* 70
- *Menneskevælde I-IV* 71
- *Capriccio* 73
- *Den ventede Morgen* 74
- *I Vaaren* 75
- 6
- *Arkæologisk Fund* 77
- *Verbena* 79
- *Sørøveri* 80
- *Jeg vil ej Sommernætters Fred - -* 82
- *Skumring* 83
- *En ukendt Læserinde* 84
- *Søsterkysset* 85
- *Kvindebevægelse* 86
- *Tandaradei* 88
- *Den gode Rus* 89
- *Den ny Aladdin* 91
- *Tre Roser* 92
- *Den store Rhythme* 93

JUVENILIA

- *Nattevagt* 97
- *Unge Guder* 98
- *Lurtoner* 99
- *I Hi* 102
- *Det nye Gry* 105
- *Evaslægt* 106
- *Under grønne Trær* 107
- *Taage og Regndage* (Efter Ch. Baudelaire) 109
- *Maanens Tungsind* (Efter Ch. Baudelaire) 110
- *Flakonen* (Efter Ch. Baudelaire) 111
- *Landskab* (Efter Ch. Baudelaire) 113
- *Aftenharmoni* (Efter Ch. Baudelaire) 114

FABLER

- *Midsommer 117*
- Efterskrift til *Fabler 121*
- Noter til *Fabler 133*
- Forkortelsesliste og bibliografi 175

7

FABLER

SOPHUS CLAUSSEN

8

Fabler *indeholder*: 1 Fabler. 2 Sophus Claussen: *liste over 16 titler*. 3 Sophus Claussen: Fabler. Gyldendalske Boghandel, København og Kristiania MDCCCCXVII. 4 Copyright 1917 by Sophus Claussen. København - Forlagstrykkeriet. 5-6 Indhold. 7-145 *tekst*. 146 -48 *blanke*.

Omslaget er lyseblåt med mørkeblåt tryk. På bagsiden forlagsmærke og København - Forlagstrykkeriet. Format 181 Xi}6 mm.

9

STRAALEVIFTEN

Landskabet I

Igennem Sommerskyers bløde Flor
en sølvmat Nedgangssol sin Straalevifte
udspænder for den frodiglune Jord
for ved sin Bortgang ømme Ting at skrifte.

Hedt sværmer Myg henover Markens Straa,
men mere kølig hvisker Skovbryns-Randen.
Lidt Fuglepip, og øverst nogle smaa
Skrig af en Maage paa dens Fart mod Stranden.

Saa skælver Skoven dér, hvor Solen staar,
et Iltog ud i Agerlandet farer
med Røg, der hvirvler som et opløst Haar,
og muntre Støn, mens Træer bagved svarer.

Men nu har Solen slaaet Viften ind.
Kun i en Skyrift end lidt Dagslys hænger.
Nu lukkes Flængen af en Nattevind,
og over Marken danser Myg ej længer.

Landskabet II

En mild og sydlandsk Skønhed, som gik bort,
har mellem mørke Agre ladet os ene.
Det lune Landskab var saa længe vort,
nu truer troldske Tjørn og tyste Stene.

10

En stor og kærlig Søster, ved hvis Ild
vi førtes ind til Dagens Lys og Glæde
- saa alt, hvad hendes var, os hørte til -
i Sol og Skyr er ikke mer til Stede.

Og som en Grav blev Mulmet graat og grimt
og tegner i Skelet en Jærnvejs Skinner,
mens Skovbryns-Løvet tog hvert Straaleglimt
af Somrens ødsle Dag, som evigt svinder.

Dog klinger her og der en sagte Streng:
Insektets, Nattens, Straaets spæde Røster.
Der stiger Duft fra Jordens trygge Seng
med Hyldest til den store, svundne Søster.

11

TRÆERNE

Og Træernes Grene hviskede og slog
i Natten, som talte de Fingersprog.

Det var, som de nikkede og hviskede blidt:
"Vi høje Træer, vi har bragt det vidt,

vi opstod engang af et Urtidsslim,
som Søskendebørn til et Menneskekim,

men langt har vi rakt os og vidt har vi strakt os,
den hele Jord har vi underlagt os.

Før Mennesker kom, stod vi fylkede her
et Folk af taalmodige, stolte Træer.

De Menneskekim var os altid imod,
de havde ej Tanke for at slaa Rod.

Ved Hjælp af den Styrke, de lægger i Gyset,
forstod de at flytte sig selv efter Lyset.

Det gør deres Fremgang besværlig paa Kloden,
de gemmer i Hodet, hvad vi har i Roden.

De kan ikke trygt i Naturen sænke sig ...
det allerbedste, det kan de kun tænke sig.

De udbreder Lykke snart her snart der,
men deres Lykke er ingenting værd."

12

JEG HAR GEMT PAA EN SANG

Jeg har gemt paa en Sang, som jeg aldrig fik sunget,
en Sang om en Svane - jeg vil ej dø betvunget.

Min Ledsagerinde, som gaar ved min Side,
hun tysser, som vil hun om intet vide.

Men ned langs en Dam under høje Plataner
hun leder mig hviskende: "Se her er Svaner,

de skønne Fugle om dem skal vi frede.
Der findes en ældgammel Svanerede"

At Danmark er Reden, det kan vi ane.
Min Ledsagerinde er selv en Svane.

Dog maa jeg et Hærskrig og Vaarfløjt give
og prøve, om Svanerne end er i Live.

13

VÆK IKKE SVANERNE

Mit Vaarfløjt blev nedstemt af Andedams-Claquerne.
Selv Svanerne rystede Svanenakkerne.

Fjerhammene bruste, mens næppe de maalte mig
med Sideblikke, der lod, som de taalte mig.

En enkelt kom sagtelig sejlene hen:
Lig stille og ti, er du Svanernes Ven . . .

Det er Svane-Skæbne, at alt maa dræbe os,
Livet er til for at efterstræbe os.

Kom ikke med Trækfugletoner forlystende
til Svanen, som drømmer sin Isdrøm, den rystende ...

En Brøde er Livet, og vi - vi er Sonerne,
kun født til at synge med Døden i Tonerne.

Men ildner du os med det hede og higende
- den dobbelte Islæt i Trækfugleskrigene -

og maa vi ej blunde til Solnedgangsklokkerne,
vi rejser os. Ve over Livs-Forlokkerne!

Vi rejser os. Fyrige svulmer da Hammene.
I Fald vi er stækkede - dø maa vi flammende.

Ak, Svanerne lokker man kun for at slæbe dem
i Hobevis sammen ... og derefter dræbe dem.

14

Til evige Vintre har stængt Oceanerne
og Snefald faar Mundene lukt paa Vulkanerne -

væk ikke, med Ildhu og krigerisk dystende,
de Vingefjer-brusende, kraftig sig brystende!

Lad Festskrud og Lege paa Drømmebanerne
forlyste de sorgfulde. Væk ikke Svanerne!

15

ILYKKENS USANDSYNLIGSTE ALLÉ ...

I Lykkens usandsynligste Allé,
hvor alle Træer og Ranker var at se,
som flaged de for Grønhedens Idé!

hvor Sol og Luft beruste dine Skridt
og hver en Mur var klædt - som du - i Hvidt,
der mødte jeg min Skæbne Klokken tre.

En Dag, hvor Øjnene som Blomster lé,
da selv de vantro Hjerter foldes ud
og priser Frihed, Kærlighed og Gud.

Det var en solfyldt Vaardag Klokken tre ...
du kom og søgte mig, i skønne Skrud!
i Lykkens usandsynligste Allé.

Hvordan der skete det, som skulde ske,
at mit forstemte Sind stak Ild i dit,
og jeg har kaldt det bedste Hjerte mit ...?

hvordan du drog mig fra Billardets Støv
hos en Traktør, hvis Hus var klædt med Løv
men inderst ikke værdigt din Visit ...?

dit Tonefald mer blidt end Blomsterne,
og vore Haab, der fløj mod Blaaet frit
som Fugle gennem Løvet's Luft-Stakit -!

16

Vi vil ej mindes mer, hvor megen Ve
før denne Stund vi begge havde lidt,
hvad Tvang og Tvivl, hvor megen Spot og Spe!

Og siden efter! Det er ikke tit,

at alt paa Timen sker, som skulde ske,
og at man kalder alt det bedste sit.

Det var kun denne Middag Klokken tre,
mens blaa Glyciner kyssed blank Granit
i Lykkens usandsynligste Allé

17

KRUKKEN SYNGER **(Krukken og Pottemagersken)**

Da jeg var ung og fuld af Veer,
en Krukke uden Dato sat!
tog en keramisk Frøken fat
at ælte smukt mit Lér.
Jeg vaanded mig, men sagtned hun,
jeg lo: nej, nej! ælt bare mer,
at jeg i rette Stand og Stund
kan blive brændt, jeg bér!

Indbrænd i mig din Tid og Stil,
indbrænd mig med dit Hjerte
og med dit søde Smil.

Det gælder jo, naar Liv er tændt
at faa sin Form og blive brændt.
Du fører mig af Kaos ud,
som var jeg Lér fra Gud.

Ja sving mig, svaj mig paa dit Hjul,
og oh! jeg hules som en Aand.
Mit dybe Skjul er i din Haand,
sig, er jeg ikke hul?

Indbrænd i mig din Tid og Stil,
indbrænd mig med dit Hjerte
og med dit søde Smil.

Min Drømmeskygge uden Fred,
mit Lér som mangled Tid og Skik
18 berørt af hendes Fingerled
blev Kunst og Keramik.
Og Pottemagersken har drømt
et Nu med Krukken paa sit Skød.
En Ild i Kinden talte ømt
om Hjem og dagligt Brød.

Indbrænd i mig din Tid og Stil,
indbrænd mig med dit Hjerte
og med dit søde Smil.

19

PAN OG DIAMANTEN

I

Diamanten, som ikke
vil elskes af Pan,
tilbringer øde Dage
paa sin Kyskheds Divan.

Men Pan, der attraar Lysvældets
Funklen og Tone,
vil smedde Diamanten
som en Sten i sin Krone.

Diamanten vil ej bindes
med barbariske Baand
og ej tjene til Smykke
for Naturens store Aand.

Den tror, at Aanden ønsker
rent selvisk til Lindring
en Ædelsten, der hylder
hans Kraft uden Hindring.

Men Diamanten selv
er en Skønhed, som bestaar,
dens Værd er uforgængeligt,
dens Væsen uden Saar.

Og Diamanten siger,
naar Aandens Taarer brænder:
"Tal ikke mer om Elskov,
men lad os være Venner!"

20

Den store Pan, som knæler
for Diamantens Magt,
modtager som en Lære
hvert Ord, hun har sagt.

II

Nu sker, at Diamanten,
som maa straale efter Vane,
bliver elsket af en anden
og har opført sig som Flane.

Hun har svigtet det Venskab,
hun svor saa stor en Aand,
og betrot sit fine Rygte
i en lidet værdig Haand.

En mindre Aand i Huset
har fundet Vej til Skatten.
Han laaner Diamanten
og gaar ud med om Natten.

Henhvirvlet af den Arm,
der tør stjæle saa frækt,
hun danser nye steps
med en bundforfalsket Knægt.

Han har stjaalet Diamanten,
han har røvet meget mer,
men hun kalder ham: "min Konge",
"min Børs-Vekseler".

Pan sørger og hun danser.
Hun føjer Spot til Sorgen,
21 Klenodiet er ude
tit fra Aften til Morgen.

Og hun kommer hjem og siger:
"Du ønsked mig til Smykke.
Men denne Knægt, som stjal mig ...
jeg vil gøre hans Lykke.

Han har vel ej som du
studert Naturens Kræfter.
Du kan gøre Juveler -
men han gør Sedler efter.

Han er saa tom og bar,
som jeg er maaneklar.
Men, Pan - oh min Skaber!
du er næsten min Far.

Gud Pan, din Aand og Rang
vil mig bestandig trykke.
Men Slubberten og jeg
er to Alen af et Stykke.

Du er saa frugtbar, Pan!
som han er falsk og gold.
Men husk, at Diamanten
i Hjertet er kold."

Nu faar Gud Pan det Vink
fra en eventyrlig Fe:
"Gør nye Diamanter,
og lad din Vælde se!

Den lille Diamant er for stolt af sit Værd,
og Fyren daarer alle med sit tillaante Skær."

Men den Glarmesterdreng
og Søn af en Forgylder,
som har stjaalet Diamanten
- han ved, hvad han skylder.

Og han stirrer paa Pan
med forundrede Blikke:
"Lave nye Diamanter
det kan Hr. Pan slet ikke.

Millioner Aar er gaaet,
en Opskrift kommer væk,
vi er alle Mennesker,
men Aanderne led Knæk.

Hr. Pan er jo en Gud,
det er muligt, at han kan.
Jeg mener blot, socialt,
at det ikke mer gaar an.

Ikke blot de ædle Stene
vil falde i Pris,
men alle de falske
vil synke forholdsvis.

Og det rammer herhjemme
en stor Produktion,
som ganske snildt er anlagt
paa pur Imitation.

23

Al Ejendom blir flydende.
Ved Lov maa vi forfægte:
det er stik imod Kultur
at gøre Stene ægte."

Der findes ingen Aand,
som faar Ro paa sin Pude,
naar hans Kronklenodie
om Natten svæver ude.

Han vil stævne Diamanten
og straffe dette Ran,
thi det Skær hvoraf hun straalere
er hentet hos Pan.

Han skabte Morgenrøden
og den natblaa Atlant,
Regnormen, Slangen, Ravnene
og den hvide Elefant.

Han opfandt Hanegalet
og Verdenskrigens Gru
og Galliens Hane,
saa den galer endnu.

Men den Skønne lyner stum.
Hvis Rygtet taler sandt:
hun tror, han ikke mere
kan gøre Diamant.

IV

At gøre Diamanter,
hvad er vel mere nemt?
24 Han gør en saadan Mængde, at Børsen blir forstemt.

Og Pan blir stødt fra Tronen
i Vesten og Levanten
til Ære for den Tjener,
som gik ud med Diamanten.

Gud Pan gør Ædelstene paa ny.
Hvad skal det til?
I vor oplyste Tid kan man
vinde dem i Spil

eller købe dem som sjældne
hos en dyr Juvelér ...
Men de gaar ud af Kurs,
hvis der stadig blir fler.

"Det samme gælder Vers"
henkaster med et Smil
min Direktør-Forlægger, som
kender Kunstens Vér -

"En enkelt Bog i Skindbind
og bibliophil!
De staar Dem selv i Lyset,
i Fald De digter mer."

25

FRIBYTTERSKÆBNE

Større saa var den Højsal tegnet
og bredere var den Port.
Mere Mandskab var der beregnet,
naar Slottet en Gang blev gjort.

Jeg tænkte: mit dristige Følge
vi piskede Landet til Storm,
fanged den rindende Bølge
ind i Aartusinders Form.

Hver Borg jeg i Gruset begravet
men rejste, hvor før ej var Kyst,
en Haandfuld Paladser af Havet
og sov ved et Havfruebryst.

Fra Havet var alle de Kvinder,
thi vælded de ud og ind
som hviskende Bølger, der rinder
tyst over Stentrappers Trin.

Jeg og mine vilde Svende
vi bare saa blodige Sværd.
Uretten leved ej Dagen til Ende . . .
Saadan var det Herrefærd.

Med dryppende Fjed til Side
gled Havet fra Marmorets Vold.
En Bølge, hvis Storme var blide,
blev hos mig - min Dronning bold.

Jeg og mine vilde Svende
vi elskede Retfærd og Lov.
Saa tog jeg Skrivers blanke Penne
til Medhjælp ... og Sværdene sov.

Naar Svende og Skrivere vilde
retfærdigt ej unde mig Blund,
en Dronning, hvis Øjne var milde,
kom til mig hver Tid og Stund.

Hun gav mig et Ættefølge
af Ungdom, som uden Skam
tør være i Slægt med en Bølge
og født i en Havfrueham.

De lærte mig nu omsider,
at Verden er Fribytter-mæt,
og Fyrster gaar frem alle Tider
i Kraft af den evige Ret.

Saa skrev jeg min Syndeliste;
thi grumt og skønt har jeg dømt.
Men Bølgerne tav, som de vidste:
"det værste har han kun drømt."

DANSKE VERS

Hvis Elskov hænger Ætnas Kvinder,
de kysser heftigt uden Ord
og spørger ej om Tid og hvor . . .
I Norden bor min Aands Præstinder.

Og du min kyssefromme Unge,
hvis Sjæl er skabt for Kærlighed,
kan hele Timer nøjes med
at suge Sødme af min Tunge.

Du talte om dit Liv derhjemme,
din gamle Mor, den røde Kat.
Saa greb du mine Fingre fat
og dækked tæt med Kys min Stemme.

De Kys, som dine Læber laber,
de har en Kunst, som afskyr Kneb.
Men dine Hænders skælmske Greb
afværger dumme Lidenskaber.

Du suger Sødmen med den Blides
selvtagne Ret. Du glemmer dog,
at Kys er ej Profetens Sprog,
og at hans Tunge kunde slides.

Nu harmes jeg ej mer ubilligt.
Naar en, hvis Kunst er aabenbar,
med Kys vil holde mig for Nar,

da lader jeg mig kysse villigt.

28

SANGENE

Graven var lukket,
og tavs blev den døde.
Alle hans Sange
dog strømmer mig i Møde

hilser Godaften
med Stemmer saa glade:
"Du bærer hans Bog ...
vi lever paa dens Blade.

"Nu kan vi synge
en Sang uden Lyde,
nu da *han* ogsaa
tør tie og nyde . . .

"Duggede Stjærner
i høstvarme Nætter,
Aftenens Stilhed,
som daler over Sletter,

"Vogne, som fjærner sig,
støvtrætte Veje!
hvor Længslen gaar hjem
til det rolige Leje.

"Intet er der mere,
som kalder vor Haaben.
Nu kan vi sove
som Straaet og Draaben.

29

"Ak hvor er Landet
mættet med Slummer,
Sundhed og Søvn af
utømmelige Kummer.

"Intet have vundet,
intet have naaet,
sove som Kornet,
drømme sødt som Straaet,

"dugges som Høstvognen
efterladt fuldt læsset,
som Stenen i Vejen,
som Tudslen i Græsset.

"Sove og glemme,
hvile og stole
paa Lykken mer sikker
end kommende Sole.

"Sove som Snerlen,

der vugges paa Gærde
med Ret til at vaagne
med Lykke ved at være."

30

SABA

Hvad fandt du som ung i den fremmede Stad?
en skjult Poesi? en ukendt Idé?
Mødte du Verdensberømmelsens Fe?
eller en Dronning af Saba?

En Tøjte er Verdensglorien,
hvis Luner man ikke skal tage sig nær.
Hun løber og gør sig gemen med enhver.

Det er nok, naar man saa', hvad berømte Mænd
maa skrive og give i Trykken -
det er nok at bo *Nabo* til Lykken.

Hvad saa' jeg som ung i den ældgamle Stad?

- i disse Gader, saadan har man trot,
har den vise Dronning af Saba bot.
Hendes maledede Læber, melede Kind,
hendes røde Haar, som var farvet,
hendes lurvede Dragt, hendes rynkede Skind
har Gadens Beboersker arvet
og hendes Stemme saa syrlig sød
som en Dronning af Saba, blødgjort af Nød . . .

Det er gaaet tilbage for Dronningen,
for Dronningen af Saba.
Men ogsaa Verdensberømmelsens Fe
er bleven en sørgelig Houri at se.
31 Drag hjem til dit Land og din egen By.
Glem Fortidens Hexe, og hex paa ny!

Hvad fandt jeg som ung i den fremmede Stad?

Jeg fandt, hvad jeg søgte.
Verdensglorien krydsed min Vej:
paa Vej til de andre hun nikked til mig.
Og - Rædsel! - Sabas Dronning spøjte
som natligt Genfærd ved en øde Lygte.

32

CÆSARER

Man skal ej dyrke Cæsar, hvis Cæsar ikke findes.
Det er saa skønt at kæmpe som at give sig hen.
Hvis Cæsar skal forgudes, er Hvervet en Gudindes.
At træde op mod Cæsar kan være Pligt for Mænd.

"Forfrem mig til Geni ved din rige stolte Favn,
beløn min høje Visdom, giv mig Diktator-Navn!"
Saa mange Herrer ønsked, skønt ej af Naaden kaarne,
den Gunst at bytte Tøfler med den straalende Norne.

Beständig lo Gudinden: "Min Stolthed er ej smæltet,
fra da med Graad jeg salved en Nazaræers Lig,
da jeg gik ind at vaage hos Cæsar i Teltet,
og da med Frankrigs Ørn jeg lystig gjorde Krig.

Jer høje Kløgt korsfæstet min Rabbi ... Se, jeg brænder
at fæste *dig* til Korset! Jer Statskunst stod imod,
da Diktatorer udgik at saa med begge Hænder
en ny Kultur til Verden, som blev gødet med Blod.

I kræver Cæsarret med en Ærbarhed for Poge.
At lyde Cæsars Lyst er Gudinde-Moral.
Og den, som frit tør stirre i mine Øjenkroge,
skal blive første Konsul fra lille Korporal.

Som tør med Bomber tænde til Gavns en Frihedstorden,
som smider egenhændig en Rigsdag paa Porten
og sprænger Nattens Kvalmhed ved Kongernes Fest
med flammende Uvejr - "en Verdenssjæl til Hest"!

33

Et Smærtensbarn, som, medens Evropa trygt har sovet,
ved *Kejsersnit* blev udløst af *Republikens* Lænd,
hvis unge, franske Solskin fra hans Augustus-Hoved
bestraalte nye Lande - medens selv den skranted hen . . .

Som i sin Verdenhungler dikterer Ord saa kloge,
der lyser som et Vers midt i Nøgternhedens Taage
med Storm og Fynd paa vid og fortrolig Undergrund
af Sproget, som det blomstrer i Kvindernes Mund -

Indtil fra Frankrigs Højland han haster hed og svimmel,
hvor sorte Druer perler under en luftig Himmel,
og drukner alt sit Solskin, sine Hestfolk, sin Armé
i Ruslands Stepper, der damped af Sne."

Hvis Cæsar skal forgudes, er Hvervet en Gudindes.
At træde op mod Cæsar kan være Pligt for Mænd.
Det er saa skønt at kæmpe som at give sig hen.
Man skal ej dyrke Cæsar, hvis Cæsar ikke findes.

Med hede Blik og Kinder Gudinden afbrød Talen,
stolt og berust ved Mindet om Kejser-Generalen.
Saa gød hun paa sin Bejler, der stod lidt forsagt,
to mørke Øjnes flammende, fulde Foragt:

"Er der paany en Malmgud med Uvejrsskyr til Ramme,
der staar i Rytterstøvler hinsides Alpens Kamme,
mens Fjenden deler Landet i blodig Handletørst?
en Mand som selve Tanken, der altid kommer først?

I flyder ud i Gloser og Tal hver Tid og Stund,
som sprang der aldrig Roser, kun *Tudser* af Jer Mund.
Hvor tør til Kys I byde de Fjæs som vissen Halm
mod *mig*, hvis Favn har glødet Genier af Malm?"

34

Han sukked, bad den vrede Gudinde om Taal,
forsikred, at hun maalte med altfor store Maal,
men med en høj Gebærde, den strenge Pen fortier,
Gudinden har vendt Bagen til slige *Genier*.

35

DANMARK

I

Med en evig Uberørtheds Gaade -
Land af Solens Gunst og Havets Naade!

Med en evig nyopvaagnet Smilen
skiftevis hos begge tryg i Hvilen.

Natomtumlet, fin af Morgenrødme
med en evig Uberørtheds Sødme -

Med en evig ung Forventnings Ynde
delende med Sol og Hav sit Hynde.

Med en evig Drømmelykkes Gløden
begges Hustru, jordisk øm til Døden.

Hed af Solfald, frisk af Havets Stigen
med en evig Uberørtheds Higen -

Med et Skær af Glemsel om sit Hoved
mild som den, der evig var trolovet -.

II

Mellem dine Rullestene
Havet tusindaarigt raller,
og i dine dybe Skove
fra Aartusind Løvet falder.
Danmark har en evig Ungdom
Ælde-herligt, uden Alder.

36

Hvad ej andre Sprog kan sige,
siger disse Sprog fra Norden,
lette, men bevæget-rige
med en Trolddom, dybt fra Jorden.

Derfor er den unge ferske

Kraft saa dunet-veg og stille:
for i Manddomstid at huske,
hvad i Tusind Aar vi vilde.

Derfor er vort Sprog det bedste
mellem alle Sprog, som findes,
lige villigt til at fæste
det, som fødes, det, som mindes.

Med lidt Løvetand paa Læben,
fine Fnug fra Somrens Flyven,
og med Hjertets høje Banken
uden Tvivl og uden Lyven.

37

NORGE

Golde Sten og Fossefraad
det er Jættens Husgeraad,
Vandfald over Fjælde-Rande
ophængt Traad ved Traad.

Fossen, som med Ødets Sus
gyder Drøm i Jættens Hus,
er til Evighed beruset
af sin egen Rus.

Spørg, om Kilden ved Besked,
om den Rejsens Rigdom véd,
Bækken, som fra sære Højder
styrter lodret ned.

Elve kaster sig i Harm,
gør en Verdens Skrald og Larm,
hænger ned ad Klippesiden
dystert, Tarm ved Tarm.

Bag dem rejses Himlen høj.
Stundum gør de Spøgen drøj,
alle Jættens Tarme runger
af en fælles Støj.

Fjældets Tragt er graa og arm ...
Men paa Tindens Vinduskarm
sidder Solen ør og skrøner
hele Verden varm.

38

Fyrren i sit Tempelskrud
paa en Fjeldkam foldet ud
staar forladt af Gud og straalere
i en Glans af Gud.

Luften bliver fin og mild,
Fossevæld og Felespil.
Og hvad kan der skænkes mere,
end at Drøm er til -?

MENNESKET OG DIGTEREN

Jeg maa her fortælle meget lidt med mange Ord,
og I véd, den Kunst er stor.
Dog en øde Kunst for mig! jeg har hadet, hvor jeg foer,
meget lidt med mange Ord.

Men det hænder, at man kender Smærten fra den tunge Jord,
som kan sætte Spor og ikke ender,
og det er saa lidt saa lidt, men er lidt med mange Ord,
tomme Ord, men Smærten brænder.

Floder har vi gennemvadet, Sorg, som aldrig er forbi,
jeg, som altid før har hadet alt forbandet Rimeri,
har ved Rim nu gjort mig fri.

Ingen Ven og Fjende gætter, hvad for mig der stod paa Spil,
i det Aar da alle Bælter lagde til.
Ven og Fjende ingen husker det forfærdelige Aar,
ja end ikke hun, jeg mindes, ... heller ikke hun forstaar,
at det var et Alvorsaar, da vort Liv sank i Forfald,
dette Vinteraar, som drukned under Sneens tætte Fald.

Jeg var paa Landet mellem hvide Grene
jeg var paa Landet nær en Stad men dybt alene.
Og det frøs, saa det knagede helt bagest i min Sjæl,
jeg fornåm mig som et Aadsel, der er ophængt paa en Pæl.
Det tomme Mørke lo for mine Ruder,
en frossen Klamhed laa paa mine Puder.

Om hun havde kendt mit Bosted, hvor jeg bitterlig frøs,
og var kommen afsted, havde revet sig løs,
hun vilde set mit Mod i den jammerfulde Frost
en Morgenstund korsfæstet paa den nøgne Vinduspost.
Men mit bedste Haab forliste, det var somom min Kiste
med mig selv i lighvid Stolthed, en fældet Ungdomsdrøm,
af syngende Hammerslag blev spigret til med Søm.

Var du kommen til min Sygeseng, ja havde du kun vidst,
hvor mit Legem fristed Livet i det uhumsk kolde Aar,
da jeg fik mit Ulivssaar,
du var kommen ganske vist, havde løst det mørke Haar,
og med Haarets varme Mørke du havde tappert skjult
den Sot, der gør os Livet som en Askedyngel fult.
Ak med dit mørke Haar var der meget vildt og nøgent, du barmhjertig vilde skjult,
var du kommen til mit Leje i det uhumsk kolde Aar.

Ingen har fortalt dig, Kære,
hvor jeg kæmpede med Døden i min Lykke ved at være,
da min Lykke var forbi og mit Skrin blev spigret i,
da du ikke kom og favnede den Døde,
ikke undte mig et Møde, medens du var ung og fri.

Ingen kan forresten gætte, hvor af Lykke jeg var vild,

i det Aar da alle Bælter lagde til.
Det var ikke Holla Hej, Spjæt og Spring paa Alfarvej,
det var ikke Sus og Dus. Jeg var stille som en Mus,
men jeg fejrede tavse Fester i mit dødsensstille Hus.
Og det klæng af altings Øde, og mit Hjerte havde Møde
med de tusind Ting, som blomstrede og døde.
41 Frøken Nenny, ung og prud, elsked mig, da Vaar sprang ud,
elsked mig i Somrens Ild, mjødurftin og valmuvild,
og hun gik med mig i Solen med sin røde Parasol
paa den grønne Fæstningsvold,
og hun trodsed Tjørn og Tidsler, stundum med en Rift i Kjolen.
Og hun sov til Middag med mig i en Bygmark midt i Solen
bag sin røde Parasol.
Aah hun kyssede mig med Vold, men med Dyden i Behold
og de Hensyn, som en Dame skylder Kjolen.

Det var først i Juli Maaned, Somrens sødeste Sæson,
alle Markens Ærteblomster sprang i hvide Pantalons.
Jeg begreb, hun vilde sluttes i mit Favntag tæt, saa tæt,
kunde ikke blive træt.

Jeg forstod hun vilde knuses, aah hun var saa skør og let,
jeg forstod, hun vilde knuses, men vi skulde begge knuses.

Og hun vilde aldrig give mig lidt mere end min Ret.
Nej hun vilde bare hvile i min Favn saa hedt og tæt,
men hun vilde intet give, som var mere end min Ret.
Naar hun trykkede sig og drog sig mod min Favn saa ømt og hedt,
var der straalende Minutter, hvor vi følte, vi blev eet,
og vi saa den gyldne Lykke, aah der manglede saa lidt.

Lige før September mejede man de sidste Hvedestraa.
Alle hvide Ærteblomster blev til Bælge, grove, graa!
Men min smukke Piges Uskyld stod i Blomst i god Behold,
og hun sov til Middag med mig bag den røde Parasol.

Ak i mangen Mark med Havre eller Hvede, Byg og Rug
kyssede jeg i denne favre Sommer Frøknens Mund i Smug,
snart i Byg og snart i Havre, snart i Rug,
snart ved Middag, snart ved Davre efter landligt Agerbrug.
Og hun følte sig saa let! og jeg følte, jeg var slet.

42

Jeg forstod den stakkels Pige havde Ret, mangfoldig Ret,
naar hun dog ej vilde knuses, skønt det kunde ske saa let,
og jeg kunde stundum angre, at jeg - mod min Vilje - var saa slet.
Naar det unge Legem hvilte mod min Favn saa kækt og hedt,
aah der manglede saa lidt!
var der straalende Minutter, da vi følte os som eet.

Det var hen paa Eftersomren i den sødeste Sæson,
selv om Markens Ærteblomster ikke mer bar Pantalons.
Men naar vore Læber skiltes, var der bagest i min Sjæl
Død og Liglugt af et Aadsel, der var frosset til en Pæl,
og jeg anede det saa bittert, (alt blev kvalmende og hedt)
at min Fryd ved Livets Blomster og min Sjæl ej mer var eet.

Og da Somrens Støv af Mjødurft og dens Rugaks var forbi,
alle Glæder lagt i Hi,
det var sildig i September, skummel Aften Klokken ti,
mødtes vi et Sted i Byen, i en Stue denne Gang,
for at skilles, men hun holdt mig, holdt mig fast med kærlig Tvang.
Og det sidste Ord hun sagde, som blev talet blandt os to,
var et Ord, som kom for silde og var ikke til at tro.

Men jeg vidste det tilforn, at det hele var forbi,

var jeg bleven der den Aften i September Klokken ti -
at jeg havde kun begyndt paa en Ting, der var forbi.

Hvorfor tror I mig bedrøvet? Jeg er stærk og sejersvild:
al min Ungdomsgløden tændtes, da min Ungdomsdrøm frøs til.
Ja mit Liv bestod af Sejre, skønt jeg tabte Nat og Dag
alle mine Hovedslag,
thi jeg dysted, dysted, dysted herligt for den gode Sag,
da min dybe Tro blev gravsat i sin Kongesarkofag.

43

Thi jeg anede, at Verden som en Grav var dyb og stor,
var en Krypt, hvor Livets Drømme hver og en blev stedt til Jord,
men jeg sejred over Døden med udødelige Ord.
Og jeg fejred Livets Fester, men jeg fejred dem i Ord.

Alle kække Ord som findes, stærke Løsner, friske Sprog,
skød fra mine muntre Læber, mens mit Elskerhjerter slog,
skød som Korn af Muld, som Ranker spirer frem paa Vaarens Tog,
aah de grønne Blomsterranker om en frønnet Plankes Skrog!
(Jeg har sydet meget heftigt, lige til jeg gik af Kog.)

Naar jeg tænkte: alt forsvinder, følte jeg: alt er jo dødt
(og jeg jubled ved at føle, at det meste er som dødt),
alt som blomstrer, alt som lever, har jeg allerede mødt.
Og jeg lever, jeg, jeg lever, og mit Blod er purpurrødt.

Lærkejubil, Skrig af Svaler, Vind og Nattergaleslag
er saa godt som alt begravet, thi det lever kun i Dag,
fæstet i et Ord, en Linie. Verden er en Sarkofag.
Men jeg ejer evig Ordet, skønt jeg lever kun en Dag.
Rødt som Blodet, lyst som Solen, stærkt som Græsset er mit Ord,
let som Fuglen, frit som Folen, spiretungt som Vaarens Jord,
duftende som Markens Kløver, vildt som Engens Blomsterrøver
Bien ... følger mig mit Ord. Jeg har alt, hvad jeg behøver.
Jeg er død, men om mit Spor svæver Livets Skaberord.

44

DIGTEREN OG DAARSKABEN

I

En sludfyldt December med hujende Blæst,
som om Byen og Havet holdt Skabelsesfest,
med Rusken og Hvin af den yderste Dag,
naar alle Porte gaar op med et Brag,
med Vindstød og Tuden af vaade Hunde
og Stormflod og Skibbrud i alle Sunde.
Hvor langt man end kastes, hvorhen man end flyr,
bestandig foroven de ilende Skyr.
Og den, som ej kender et Sted at ty ind
for at varme sin Ryg, for at tørre sit Skind,
og ejer slet ikke en Hule,

hvori han sit Hoved kan skjule,
han føler sig nøgen som Adam omtrent
paa Jordens dyndvaade Fundament.

Der gik en Poet foran Menneskers Dør
og tilbød dem Verden mer rig end før.
Han loved dem Verden mer vild og ren,
naar Stormfloden først havde raset ud,
en Strandbred med blinkende Sand og Sten.
Han loved en Verden mer ren og vild
end det sydende Hav og den lutrende Ild.
Han loved en Verden, en Verden fra Gud
i den straalende Sol og tilsidst en Grav
ved det svale Hav.

Der gik en Poet foran Menneskers Dør
og tilbød dem Verden mer rig end før.
De mildeste saa paa hans Drømmespind
45 og tænkte paa andet og slap ham ej ind.
De strengeste saa' paa hans dryppende Kappe
og viste ham Vej til en Nabos Trappe.

II

Naar Taage faldt paa og det dryssede smaat,
han gik i den halvøde Gaard af et Slot.
Der sad en Tiggerske, Drømmerske, gal
paa en Marmorbænk nær den store Portal.
Thi alle gaar ind, her er Vej for enhver,
og en Tiggerkvind i det raaeste Vejr
kan, glemt i den stenrunge Gaard af et Slot,
faa sande, at Marmor er fattigt og graat.

Med Ryggen vendt mod den mægtige Port
ved Muren sad Sandsigerinden i Sort
i et Stof af henbleget Mørke, en Dragt
der saa ud som en druknets, som var den lagt
i en skummel Kanal og igen fisket op
som Skyggepynt for en Tiggerskes Krop.
Al Armod i Himmel og Hav og paa Jord
med Rester af Skønhed og Ungdoms Spor
laa gemt hos en gal, som var yppig Kvinde
forladt af al Rigdom, som Verden har inde.

Hun talte til ham, som kom hun i Hu:
"Du er den Mand, jeg ej mødte før nu.
Kom se, hvad jeg her har gemt i min Kaabe ...
Jeg har i mit Klædebon dulgt med List
en Vellystfunke, en Sandhedsgnist,
et Glimt af en Gaade, en Daarskabsdraabe,
som, hvis du vil være min Yndling, beskærmer
den syndige Jordkugles Galning og Sværmer!"
46 Han kendte ej Kvinden. Hun lo ham i Møde,
og Latterens Toner var stolte og bløde.
Han vilde flygte. Hun talte ham til,
sørgmodigt: "Jeg kender dig godt, hvis jeg vil.
Saadan i en offentlig Gaard og Portal
at lade sig fange af en, som er gal,
af en vanvittig Drømmerske overlistes,
det vil ingen Mand, i hvor hæftig han fristes.

Det taler til Gunst for dit Menneskevid.
Endnu er du Mand, det er Mændenes Tid.
Du kan spare dit Vid, men jeg elsker dig,
dig selv frisk og ny, som du krydser min Vej."

I Fald hendes Klæde var falmet og skørt,
hendes Tale var fornem. I skulde kun hørt,
hvor sindrigt, da Tungen var bragt paa Gled,
hun knytted hver Traad uden bristende Led
i sirlige Masker og dog saa sprød,
fra den straalende Kløgt til den sjælssyge Nød.

III

"O Profetinde, bedaarende Vrag,
som er min Veninde paa Ulykkens Dag.
Saa sig, hvem er jeg?"

Hun nikkede træt:

"Du er en Sværmer, som tror Du har Ret,
oprigtig, retsindig, det fromme Guds Lam!
Hvis Folk gør dig Uret, Du blusser af Skam.

Og længe skal Du forgæves vandre,
indtil Du bli'r stærk og gør Uret mod andre,
Du vandrer og varsler en Verden fra Gud,
som Du vil bestyre ved nye Bud.
Er Gud og de gammeldags Bud dig for lidt?
47 har Du prøvet at krænke dem et efter et?
Jeg tror paa de Bud, men jeg tror ej paa *ham*.
Ak, I vil gøre os Verden for tam.
Jeg kommer tilbage fra Daarskabens Land
med Stænk af den højeste Ild og Forstand,
jeg kommer tilbage fra Kundskabens Rige,
hvor skønne og hæslige alle er lige.

Der er i den skønne Forsagelses Dyd
et Vellystgran.
Der findes et Glimt i Daarskabens Fryd
af en himmelsk Forstand.
Den hellige Frans af Assisi, som
for Renhed bar Navn,
har glødet og sagt om sin Fattigdom,
at han *tog den i Favn*.
Og "Ecce homo", din Tids Filosof,
midt i Klarhedens Rus
blev ført af det dristig besejrede Stof
til et Sindssygehus.
Med Daarskabens Tyvelygte gemt
under Kjortelens Flig
man lever og dør. Al Alvor er Skæmt,
og al Leg er Krig.
Jeg bringer dig Lyset, jeg fandt paa min Vej,
tilhør mig, og Verden skal tilhøre dig."

IV

Hun bønfuldt - om Kærtegn, han saa' hende tigge.
Han rømte forfærdet som Adam omtrent
paa Jordens dyndvaade Fundament ...
Men Kvinden gik efter med drukne Blikke,
da var det med et, som hun husked ham ikke
og standsede midt i et Smil med et Skrig:
48 "Der er Krig. Har I set? I al Verden er Krig.
Har I set deres Hærmængders blodige Flod?
hver Ledføjning brager af Mandemod.
Der findes ej Lovbud og Landeskel.
De slaar atter ihjæl, de slaar atter ihjæl.

De Synder, som nævnes i Mosebog
skal tale med Rædslens forrygende Sprog,
til selve Evigheds-Klokkerne slaar:
... Indvortes fra Menneskets Hjærte udgaar:
Skørlevned, Hor, Mord, Hævn og Krig,
Tyveri og Gærrighed, Ondskab og Svig,
uterlig Skændsel, Misundelses Nag,
Spot, Haan og Hovmod til Dommedag.

En Daarskabsfunke, en Sandhedsgnist!
og Verden blev gal, som den skal, tilsidst.
Om der aabnes for Viddets, for Vanviddets Spjæld,
de slaar atter ihjæl, de slaar atter ihjæl."

V

- William Shakespeare -

Saaledes er Sjælene stedt i Nød
tre Hundred Aar efter Shakespeares Død.
Det friske Raab: Slaa ihjæl! slaa ihjæl!
fornyes hver Morgen og dør ingen Kvæld.
De gamle Skriftord og stærke Bud
kunde udgaa i Bogbind af Menneskehud.
En Digter er født under Menneskekaar
af Aartusinders Skaar, i Aartusinders Skarn,
men Held, hvis han kender sin skabende Vaar
og aner, at Synden tit er som et Barn,
og giver os atter en skyggefuld Jord,
hvor Solskin og Ensomhed bor,
hvor Shakespeare gror og de vældige Ege,
49 de herlige Sorger, de livfulde Lege ...
Og var du kun Skygge paa Solstraalers Vej,
blomstrende Skygge, vi ofrer til dig.

EN DRØM

I

Jeg drømte, jeg var dømt, af alle dømt
for en Daad, jeg havde drømt!
(var den muligvis udført
eller forsømt?)

Og Sensationen rasede vildt.
Men jeg tænkte: "Intet er spildt.
Jeg kan trække mig tilbage,
tage mig af Dage."

Jeg spurgte mine Venner.
... Johannes greb om sin Hage
og nikkede alvorfuldt og ømt:
"Naar De trækker Dem tilbage,
tager Dem af Dage,

vil alt blive bedre bedømt."
Og Lily og Erik spurgte mig
med fin og passiv Nobelhed:
"Er det nu helt nødvendigt,
at du saadan skal dø egenhændigt?"

Det maatte ske. Med stoisk Kraft
jeg fattede om mit Penneskraft
og skrev mit Testamente,
51 hvor Personen
døende hævede sig over Sensationen.

Jeg fandt paa mit Natbord et Brev,
paa mit iskolde Natbord et Brev
med Xantippes trofaste Skrift
(just som jeg kold stod beredt
til min allersidste Bedrift).

"Jeg stiller her paa dit Natbord
Sukker og Skarntydesaft.
Saa gaar jeg til Sengs og sover
træt af den Dag jeg har haft.

P. S.
*Vil du tae Livet af dig selv,
maa du gøre det selv."*

Saa tog jeg Livet af mig selv.

II

Jeg vaagnede den næste Morgen.
Da var der paa ny Sensation ...
fordi jeg ikke laa døende
og saaledes var en Kujon -
(Hvad enten Xantippe for sparsomt
de dyre Skarntyder har brugt,
eller maaske Apotheket
har solgt et forfalsket Produkt!?)

Xantippe skændte og paastod,
jeg havde ej drukket min Gift.
Og Vennerne, som jeg mødte,
52 hilste mig underlig stift.

Med fin og passiv Nobelhed
bad Lily og Erik om Besked.
Jeg selv fandt Historien kedelig
... Johannes syntes det med.

Og hvert et Ansigt paa Gaden
i hele den kendte By
vendte sig mod mig og stirred
med Nysgærrighed uden Sky -

de var saa store og sælsomt
forundrede over at vide,
at alt var forandret, og nu var
de selv paa den sikre Side . . .

de fryded sig ved at se mig
skrabet for al Forgyldning
paa Grundlag af en iøvrigt
meningsløs dum Beskyldning -

en *ubevislig* Beskyldning
af Lands-Klafter-Chefen Van Mose,
der nylig har fareet med giftig Snak
mod Telegrafisten Fru Rose.

Jeg drømte, at jeg var dømt,
af alle dømt,
spottet især for et Selvmord,
man mente, jeg havde forsømt.

Saa grov de en Grav og putted mig i
og sang en Hævnens Melodi:
53 "Rejs nu til Skyggernes Elv,
Selvmorder af Kategori!
... Vi vilde alle staa ham bi:
han fog ej Livet af sig selv."

GIV OS BARABAS FRI!

Der var sikret Guden Plads
i Pilatus' Amnesti -
Denne Rabbi skal gaa fri
for en Røver Barabas.

... Folket raabte: Barabas! Barabas fri!

Og Judæas Ældste knurrede
snart med Fistel, snart med Bas:
"Høvding Pontius Pilatus,
giv os helre Barabas!

At du løser denne Rabbi

er kun daarlig Amnesti.
Nej det store Folk forlanger,
at en Røver skal gaa fri

... Giv os Barabas fri!"

Og nu sker det, at Pilatus
foran sit Justitspalads
havde tabt sit Øjegas,
derfor læste Birabas

"... Baribi, Biriba, Birabas!"

Palæstinas Fortovspøbel
havde straks en Melodi,
som med lidt forandret Omkvæd
alle kunde stemme i:
55 Biriba, Baribi
Giv os Barabas fri!

Og det klang igennem Staden
ens i Hytte og Palads,
klang med Folkets Dialekter,
naar det spørger veltilpas

Giv os heller Barabas!

Og den fine Dronning træder
frem og hvisker Birabas,
Klostermøer i lange Klæder
raaber bare Barabas.

Stundum maa vi dræbe Guden,
naar hans Lære blir for krads.
Held, han har en Stedfortræder,
som benævnes Barabas.

Giv os Barabas fri!

Ikke blot i Dialekter
faar den sæere Sang en Plads.
Nej, i sene Sprog og Slægter
ædle Stemmer endnu smægter

Barabas.

Hos sin ømmeste Veninde
Bejleren faar Løbepas,
naar hun isnet af et Minde,
siger: Heller Barabas!

56

Fra Berlin til London tower
toner det al Verden over
til den øde Ladeplads,
hvor der ikke brændes Gas -

Ja den mindste Fisk i Slusen
mimrer stille Bi-bi-bi,
Aalen foran Aalerusen,
som den listig gaar forbi:

"Giv ham fri! Und ham Plads!
O, befri os Barabas!"

... Jøderne lod Guden dræbe.
Universet stod dem bi.
Barabas blev Verdensfrelser,

Røver, Kvægtyv - én som vi.

Maj 1914

57

DRAMATISK INTERMEZZO

"De har været kold og ubarmhjærtig,"
siger Jenny gysende og vaagner.
Udenfor har Fuglene begyndt at pippe.

Det er første Majnat. Byen fester,
Jenny blev imens hos Rigmandssønnen,
som var ganske kold og ubarmhjærtig.
Udenfor har Fuglene begyndt at pippe.

Ikke i hans Sovekammer,
men i Dagligstuen paa en Divan
er hun vaagnet med en Plæd omkring sig,
taaredrukken paa en tilslængt Pude.
Udenfor har Fuglene begyndt at pippe.

De har været kold og ubarmhjærtig
mod en lydig Kvinde, som holdt af Dem,
tænderklaprende af Skræk og faamælt
føjende Barbarens haanske Luner.

At hun, i sit Hjertes Fejghed, ikke
strax var staaet op og gaaet stille!
men hun blev og taalte til det sidste
for en Stund, hun nødig vilde miste
- som De skænkede kold og ubarmhjærtig.
Udenfor har Fuglene begyndt at pippe.

Bred og sælsomt rig er dog Divanen
for en Kvinde af beskedne Tanker.
Stuen med de mægtige Reoler
58 luller hende ind i Drømme.
Jenny grubler véfyldt og bedaaret
med en Stribe Morgenlys om Haaret.
Udenfor har Fuglene begyndt at pippe.

Alle disse skønt betrukne Stole,
alle disse Bøger, klædt i Læder,
vækker dulgt en Tro paa dybe Glæder.
Richardt, De var kold og ubarmhjærtig.
Selv den Vin, De skænkede i Glasset,
som hun nipped til med snøret Strube,
bandt en Herlighed for Kvindens Øjne -

indtil De, Tyrannen i Paladset,
raat med begge Hænder fjærned Bindet
og ej taalte, at hun var forblindet -
og De barsk som Voldsmand tog den Gave,
som frivillig var Dem tiltænkt længe ...

Kvinder elsker Herrer, som er strenge.
Udenfor har Fuglene begyndt at pippe.

ÆRENS MARERIDT

Jeg drømte, at jeg var æret, af alle æret,
for en Daad, jeg ej havde udført ejheller begæret,
og som jeg vilde forbande
med Næsen i Vejret.

Med-Kristne og Med-Antikrister
holdt af mig. Der var en Minister,
af hvem jeg salig fik Ørene fyldte
med min Ære, og hvad jeg til Gengæld skyldte.

Og Redaktør D. og Redaktør T.
gav mine Træk i en klattet Kliché.
Og Redaktør V. med det praktiske Blik
bebuded i Bladet en lang Kronik,
hvor den retskafne kendte Hr. Barabas,
den mest producerende Kalv paa Parnas,
ville sætte mig paa min rette Plads.

Jeg drømte, min Ære tog til og blev stor,
man hædrede mig ved et festligt Bord.
Og Barabas stod der med Festtaler-Bas
som Hæders-Kalv og aad Græs paa Parnas.

At Stormestre priser en Mands Talent
kan Folkesjælen ej gløde.
Men dersom en landekendt slet Skribent,
som Barabas, ønsker at hædre
en Mand som er bedre,
oh, da bliver Hjerterne bløde.

Med udstrakte Hænder paa staaende Fod
jeg greb den Beundring, der slog mig imod,
og jeg maatte rose hvad værst jeg fordømte.
En Daad, som jeg ej havde udført, den maatte jeg skrømte.
De Ting, som jeg fragik, var mest berømte.

Men hver Gang jeg skaalende løfted mit Glas,
saa lo mine Venner: Se Barabas!
Og der stod Kalven, den lodne Gæst,
og aad, som var det hans egen Fest,
og snøvled med Herrer i Kjole og hvidt,
var Franskæder, Tyskæder, Kosmopolit,
religiøs og sædelig talt radikal,
med Landsforbud mod en løs Moral,
ja, drak paa et Forbud mod Vin og Sprit,
hvis engang ved hans Død man var kommen saa vidt.

Og Kalven slikked den søde, den søde
Forgudelse i sig som tommetyk Fløde
og virred med Hodet til Stormægtigheder
og andre Okser, som Landet freder,
en jævnstillet Kalv, som man ogsaa feder.

Og da den illustre X. X. syntes stødt

ved al den Berømthed, som her blev forødt,
blev Kalven kæphøj: "Hvad vilde den Jøde?"

Jeg vidste ej før, jeg var Antisemit.
Jeg har lært det i Nat af en lille Levit.

61

Og bø!" sagde Kalven, "jeg spiser for Tiden,
saa kan de slagte og spise mig siden."

Her endte min store Berømmelses-Krise.
Det er godt, den gav Kalven en Smule at spise.

Men hvis min falske Berømmelse døde,
paa Carons Baad, da jeg færgedes over,
jeg skulde den atter i Dødsriget møde.

Paa Dødsfærgen blev jeg beæret for evig beæret
med en Dame, jeg ej havde drømt om ejheller begæret,
og som jeg maatte forbande med Næsen i Vejret.

1913

62

VERS TIL DE DØDE MESTRE

Som ung jeg havde Stamkafé
i Lykkens saligste Allé.
Held den, som - før hans Hu var tung -
med rene Øjne saa Paris.
Her blir den gamle Mester ung,
den unge Mester ser sig vis.

Hvem traadte der i Stuen ind
med filtret Skæg og vejrbitd Kind:
en Krop saa lang og mager?
Han Klædedragt er saa som saa,
dog lær han lunt med Øjne blaa;
thi selv om Fyren ej er fin,
saa ejer han en Violin,
som synger og som klager.

Han synger selv, hans Røst er sprød;
han synger dog paa Liv og Død,
hvad han har lidt og levet!
og tramper Takt i Stuens Gulv . . .
Det er (forlad mig Rimet) Ulf
Ulf Brynjulfsen ... Forskrevet!
Lidt tør i Mælet: - hvor det kneb
han havde dog det Strøg, det Greb,
som mestrer sine Streng.
Og synger han af fulde Bryst
vor Sorg, vor Lyst fra nu til Høst,
det er som Sol paa Enge.
Ej Folk, ej Stue sanser han,
63 - *aimez, chantez!* - Saa standser han
og nikker i det samme

med det belevne Drømmer-Vid,
der før har kendt en bedre Tid,
hen til en Skønhed ung og vild:
"Nu synger vi Chanson d'Avril,
det er for *Dem*, Madame!"

Han synger Visen om April
og én endnu, en tredje til.
Saa gemmer han Fiolen.
Jeg rejser mig fra Stolen.
"Jeg véd ej Deres Navn paa Fransk,
dog glæder dette Træf en Dansk.
Jeg søgte Frankrig uden Grund
blandt Vismænd og hos Skøger.
Jeg fandt i Deres Smil og Mund,
det Frankrig, som jeg søger."

Det var ej Drachmann - kun en Spøg,
et Rids, en Streg, et Buestrøg,
en Spillemand, som Gaden sendte
og tog ...
Tre Døgn jeg maatte vente.
Og se, da kom Verlaine, Paul,
som drak Guds Blod af Gratiers Skaal.
Veltalenhedens fine Leg
gør ham i Dag saa mild og bleg.
Han kender indtil Punkt og Maal,
at Ordet har sin egen Fest,
og, mere gejstlig end en Præst,
han tjener det med ydmyg Taal.
Hvor liflig er Verlaine, Paul,
de Unges ærefulde Gæst:
saa hver Banket blir Offerbaal!
64 Ulykken jog sin Lanses Staal
ind i den gamle Digtters Side;
før man kan tale, maa man lide.
Hvem har ej lidt, i Tavshed lidt,
langt mer, end selv han vilde vide,
for Blod, han ødslede af sit -
hvis Tab han ænsed ej i Tide?
Hvem vandt, saa kunstløs rig, sin Kunst,
saa lavmælt, Talens hede Gunst?
Hvem fik saa vild en Sjælenød
med Ridder-Sir, saa Konge-blød
at skrifte i Gudsmoders Skød?

Der kommer Stéphane Mallarmé,
aah hvilken Fabeldigter, Drømmer!
Det Under, som han lader ske,
Fablernes Fabel, i ham strømmer ...
dybt af en Kumme, ingen tømmer!
Fyldt over Randen, lod et Tegn han se
paa Skaberrhythme, skabende Idé.
Et Tegn og næsten kun et Tegn
fra en fortryllet Almagts Egn,
som ej forgaar,
men blot er Gry og Vaar,
Urtaagens øre Avlekraft,
som løsner Barkens Pilesaft.
Og Faunerne vil Fløjten røre
med Gaadeøjne, halvlukt Øre.

Verlaine som en Længselspil
og Mallarmé med Fabelsmil,
Ulf Brynjulfsen - Triumftogstil! -
er svundne hen. Vi er igen.
Vi er igen. Og i en Fart

vi sætter dem en Mindesten
65 hver én -
saa glemmer vi dem snart.
(Om lidt skal vore egne Ben
ej trampe mer paa nogen Bulevard.)

Men vi var selv en Længselsspil
og grubled med et Fabelsmil
og haged i Triumfbu'stil
at favne ud fra Dagens Dont
mod Solnedgang og Horisont.

Og Livets Larm forbi os gik
med varme løfterige Blik
og sunde Sanser, sunde Sind.
Hej, Kyper, bring mig kun en Drik.
Jeg tror, da hytter jeg mit Skind
for taagedyster Symbolik.

Der er et Sted en Helligdom,
en salig Kirke for hver from.
(Verlaine søgte den i Kirkens Rom.)
Men Livets Vin og Lykke
skal altid staa ved Magt,
jeg tror paa Sol og Mængde,
et Univers af Pragt ...
i Tidens Længde, Havet
vil staa med os i Pagt.

Og Havet ... er skønnere
end nogen Kathedral,
det har Verlaine ... ogsaa ... sagt.

BLOMSTERBILLEDE

Stedmorsblomster ved Tusmørketid,
en gul, en blaa, en hvid.
Hvor broget i lysende Tavshed de staa,
de gyldne saa blege, saa dybe de blaa,
som var de beredte ved Tusmørketid
paa at tale med den, som er hvid.

Stedmorsblomster i Aftengraa,
den hvide søger om Trøst hos den blaa:
"Ak elskede Stedmoder, vær min Mor,
jeg har i mit Hjerte en Sorg saa stor.
Forlad mig ikke, naar Dug falder paa!
Den hvide vil altid forstaa den blaa."

Den blaa vil altid beskærme en hvid
i Aftensvale ved Tusmørketid.
Thi sé, hvor den hvide er straalende ren
med tusinde Dugstænk som Ædelsten.
Men begge skælver i Bedenes Skjul
og ræddes for den, der er flammende gul.

HELLIG VAAR

Paa Villavejene flagrer
en hvidklædt og hellig Vaar:
de gaar med halvlange Kjoler
og bærer et sværmerisk Haar.

Og nogle er stolte og kolde,
og andre kan vittig le,
og nogle er tavse Rekrutter
i Dumhedens fagre Armé.

De lytter - med Øjne, som smiler,
med Øren, som om de forstod!
hvor deres voxne Søstre
staar blege og mangler Mod.

De store er altid saa spage.
Naar først de er bragt til Fornuft,
saa blir der af Ilden og Aanden
ej andet tilbage end Luft.

Og derfor har Barnet besluttet
at gøre det gale, hun kan.
Thi siden skal hun som andre,
"forædles ved Hjælp af en Mand!"

Og før man ved af det, bliver
man hans, med Hud og Haar.
Han læser i deres Øjne
hvad ej deres Øren forstaar ...

ILSES FORAARSDRAGT

Ilse ønsker sig en Foraarsdragt
siger Moren.
Ilse fylder sejsten.
Det er første Gang, det bliver sagt.

Hidtil havde Ilse ingen Ønsker,
som blev nævnt og stod ved Magt.
Ilse ønsker sig en Foraarsdragt.

Og jeg smiler lidt og tier stille,
da mit Barn begyndte selv at ville.

Ved at se det nye Foraar vakt,
er det, som jeg frydefuldt blev lagt
ned i Jorden.
Og nu bærer hun min Foraarsdragt.

69

VILHELM HAMMERSHØI

Graa og gram var Tiden med sin bitre Viden.
Luften - raa og ram - blev lys af Ynde siden.

O hvor kært at ane, at alt sort og graat
er et Læ, hvor Lyset virker gemt og godt!
at det mørkes Dybde og det hvides Mildhed
dugges af en Skabermorgens Drøm og Stilhed.

Der er Sol i Nildynd, Sol i Urtids-Slam,
Underkraft, som skyr den farvesprængte Ham,
Væld af Renheds Vælde, som med Taalmods Gløden
dæmrer over Natten og besejrer Døden.

Graat er ikke graat, og sort er ikke sort,
Livets Farveunder gør det stille stort.
Ja, naar disse Paaskeblomster foldes ud,
føler vi et Gys, et Pust fra Jordens Hud
af en sød og kuldskeer og sørgmodig Vaar,
som har lidt for os, er død for os og ej forgaar.

70

SAVNETS BLOMSTERVEJ

Rigdom har du haft og ejer intet.
Endnu mere Rigdom i dit Sind!
Har du strøet det alt for Nattens Vind?

Naar jeg kommer til dig, er du fattig,
som du næppe ænsede din Gæst,
der er blomstersmykt for Aftnens Fest.

Men jeg bringer disse Hyacinter.
Had og Ondskab standsed ej min Vej, -
Savnets Blomstervej fra mig til dig.

71

MENNESKEVÆLDE

I

Til en mosgroet Pynt af en Graastenskyst,
hvis Ensomhed rækker fra Vest til Øst,
hvor sjældent en Skipper i Nutiden lander,
føres jeg hen af min Lykke, som strander -
til et Sted, hvor Naturen i vidløs Viden
har gentaget sig gennem Tusinder Aar,
ved det spørløse Hav, hvor hvert Minde forgaar,
hvor Kraften er vejvild og tidløs Tiden.

Sværdet smeddet til Landets Værn
rusted i Jorden som gammelt Jern.

Livsmødet oprejst til Frihedens Skanse
misted sin Sejer, sit Flag, sine Kranse.

Hjertet der strømmed af Sødme og Sang
sagtmed sit Væld, da Tiden blev trang.

Og Hjernens urolige Spil blev begravet,
der ebbet og svulmed med Storhed som Havet.

Her skal under langsomme Regndraabers Fald
min Sjæl fældes ned som et kostbart Krystal,
skal smedde urørt af Livet, som kalder,
sit Tankemetal uden Tid eller Alder.

72

II

Almagts Fader, de svages Hyrde,
du gjorde ofte mit Liv til en Byrde.
Jeg kan ikke smigre. Jeg kan ikke prale
med høje Ord: at jeg fik dig i Tale.
Jeg kan kun sige med daglige Ord,
at jeg kender dig nu, jeg er kommen paa Spor.
Vogt dig, Jehova, paa Hovmodets Vej,
du møder ej to Gange en som mig.
Og slaar du mig ned som Dalenes Lilje,
vil jeg gøre dig hellig imod din Vilje.

III

Jeg føler med Græsset som gror og med Ilden som hænger,
med Blomsten der aabner sin Bund
og Vulkanen i Udbrud.
Se alting er Spiring og Tøven og Tændthed og Sprængning:
Bespot ikke Krateret, selv naar Vulkanerne hviler.

IV

Lad min trætte Higen finde Fred
i en sød Mangfoldighed af Græs
grønt og yppigt, spraglet, brunt og broget
fint og fjerdelte, frynset, fnugget Græs,
et Forvisningssted, hvis Væxt er frodig,
Længslen vild, men ikke mere blodig.

73

CAPRICCIO

Af Guld og Sølv, af Sølv og Guld
er Instrumentets Tone fuld.
Men spørger Sangeren med Flid
sin Elskede om hendes Tanker
i deres Elskovsanges Tid,
hun svarer, at hun ikke længer
kan huske denne Tid.

Med Kløgt og Vid, med Vid og Kløgt
paa Vers og Prosa blev hans Tone øgt.
Men faar man alting undersøgt,
saa var det hans Elskedes Daarskab,
hans Elskedes dummeste Tanker,
hvoraf han skabte al den Vid og Kløgt.

Tandaradei! Hvormangen grim og fæl
ung Kvinde stod ej stum og mangled Sjæl
og høstede ved sin Fulhed just en Magt,
som ellers er en Guddom underlagt.

74

DEN VENTEDE MORGEN

Jeg drømte, at du kom ridende
ned gennem Ermelund,
mens alle smaa Blomster blev vidende
og Skoven med Vaar i Mund
forkyndte en lykkelig Tidende.

Du red sagtmodig i Skridt
for bedre at høre dig priset
af Pagen, som fulgte dit Ridt,
og Skoven, hvis Bøgekupler
blev gyldne som Paradiset.

Som en videbegærlig Prinsesse
standsede du mangen Gang,
naar Muldyret vilde græsse
og noget af sær Interesse
fra Pagens Læber sprang.

Du sad saa sagtmodig og fri,
som bragte du Fred og Forsoning
og nikkede, hvor én kom forbi,
huldsalig som Dejligheden
paa Vej til sin egen Kroning.

75

I VAAREN

Hendes Øjne er kvidrende Fugle,
som altid synger om Vaar,
og Vaaren kan hun ej skjule,
den er i hendes Haar.

Hendes Bryst er en skælvende Glæde,
og Midien er saa smal,
men Læben - smal over Maade
bragte mig hastig til Fald.

Med Hjertets Smil i sin Strube
et Blik omblaadet af Lyst -
en kry lille Skæmt i et Mæle
dybt fra et daadet Bryst.

Hendes Øjne er kvidrende Fugle,
som altid synger om Vaar,
og Vaaren kan hun ej skjule,
den er, hvor hun staar og gaar.

Hun kroner hver Eg og hver Bregne
med Elskov og elskende Spøg,
hun kommer svøbt i sit Hjerte
og gør mig mange Besøg.

Hendes Bryst er en skælvende Glæde
og Midien fin og smal.
Min Læbe skal aldrig smæde
den Rigdom, der voldte mit Fald.

Jeg ved, den Veninde jeg ynder
vil rammes af Fruernes Snak,
de hviler paa svære Hynder
og kender ej Bøn eller Tak.

De sidder paa Bolstre og hader
og hader - mens Vaarens Aand,
et Foraarsug gennem Brystet,
har løst min Venindes Baand.

Med Hjertets Smil i sin Strube,
et Blik omblaant af Lyst,
en kry lille Skæmt i et Mæle,
dybt fra et daant Bryst -

Hun kommer svøbt i sit Hjerte
og smiler i Vaarvindens Brus:
"Med dig i de grønne Skove
jeg er i min Elskers Hus."

ARKÆOLOGISK FUND

Vi grov efter Vand fra den Elv Kastale,
da fandt vi en afbrækket Havfruhale,
forstenet halvt, men med Finnerne friske,
endnu med en Lugt af Søvand og Fiske,
et bøjeligt Brusk, som det Viskelær,
hvormed en Elev, der har Mytherne kær,
udsletter den Tegning, han midt i Latinen
har udført af Bacchus, der rider Delfinen.

Disse Havfruer er oprindelig Kvinder.
Der var i Oldtiden ikke andre;
de havde en Hale som Salamandre.
Det hænder endnu at faa Kvinder i Tale,
der straalere, som har de en ubevidst Hale.

Lidt pludselig Modgang, Forfølgelse, Skræk
- og Ubevidsthed og Hale er væk!

Men Havfruen dengang var gift med Tritonen
og svømmede med ham i tøjlesløst Mod
paa det bundløse Dyb og den stille Flod.
En Dag med et Ryk af Længsel har Konen
lagt Havfruehalen under en Sten
og er løbet sin Vej paa de bare Ben
betagen af Omgangstonen
med en Mand fra Athen.

Alt har den skønne Najade sat til
for at blive en Kvinde i Regn og Rusk,

sat til sine fjerne Cyklader - sat til

i et tobenet Hovedstadslivs Ruskomsnusk:

sin Sneglehus-Ø med Tritonernes Spil
og sin vidunderskønne Halebrusk.

79

VERBENA

Med sine fine Fingre og med sin Strengelæg
Verbena er min Hjertenskær ung svulmende og bleg.
Naar hendes Hjerter svulmer, naar hendes Strenge bruser,
da naar hun Nattens Dybder og de himmelske Sluser.
Hun kysser hele Jorden og det dybe Stjernehvælv
i disse Vellystbølger, med hver Fiber af sig selv.
Og hendes Sjæl, der strømmer, som Nattens blanke Vande
frembringer nye Planter og nye Folk og Lande.
Er Mennesket en Mur og er Synskredsen stum,
jeg hylder denne Muse, hvis Tone skaber Rum.

80

SØRØVERI

Hvor Flodlejet danner en Runding
om den skov- og kratvoxte Munding
og Luftaander puster i Sivene,
jeg fandt hende magelig drivende.

Hun var som en Lyst-Jakt. Jeg ved mig ej fri
for et vist Slags exotisk Sørøveri.
Og jeg styred med lydløse kloge
Aarer min lette Piroge.

Først saa hun mig an, som hun ikke gav Agt
paa den ensomme Rødhud, en skatskyldig Magt!
som skræmte man saadanne Huder
med et Blik til de Hvides Guder -

Som kunde hun nyde og drive,
endskønt hun var Skydeskive
for hastige, aldrig fejlende
Pile, der spækkede Sejlene!

Og Natten begyndte at blaane.
Og den teatralske Maane
krøb frem fra de Trær, der ved Bredden stod,
som en Blære opfyldt af Svovl og Blod.

Men da jeg paa redelig Vildmands Vis
slog Haand i Jakten til hendes Forlis,
da lo hun og sænkede Sejlene:
"Jeg fejder ikke med Neglene."

81

En Tropenats Sødme og Morild randt
igennem den Vilde, der saaledes vandt
den mest indianske Pige
i hele sit Sørøverrige.

Vi fandt bagved Bølgekrystaller
en Palme-Ø bygt paa Koraller,
ja fjærnt, hundred Mil fra, hvor Dampskruer gaa,
det var et Korallrev, vi strandede paa.

82

JEG VIL EJ SOMMERNÆTTERS FRED - -

Jeg vil ej Sommernætters Fred
og Aftners lune Drømme,
skønt du er ung og sød og hed
som den fortrolig-ømme
Skvulpen i Muslingskaller langs den hvide Bred.

Skønt du er rank som en forladt
og blød, som naar det skumrer
om fine Lundes Løv mod Nat,
da Hav og Strandbred slumrer
tusmørkeblegt, som du er brun og bleg, min Skat.

Jeg elsker Dagens Kamp og Lyst
i folketætte Lejre.
Men skænk mig da mod Nat din Trøst
med sagte Ord og fejre
Øjne som Sundets vege Morild under Kyst.

83

SKUMRING

Omspændt af mange Minder ligger Byen
som i et Kabel, Gader, Pladser, Kroge,
der er en sagte Hvislen, Bugten, Spyen
i hver en Skygge af Erindringsnoge.
Det gaber tomt med tunge Øjenlaage
fra mørke Ruder. Gid jeg kunde glædes

og ikke af min Fortids Øgler ædes,
et slimet Lig i denne Aftentaage.
Jeg vil ej sidde som en sulten Lus,
til evig Tid saa nær mit Ungdoms Hus
og drikke Skaaler med min egen Skygge
og suge Saften af mit Hjertes Lykke.
Til Langfart! Jeg vil blæse op et Stykke,
om saa min Baad forgaar med Mand og Mus.

84

EN UKENDT LÆSERINDE

Hun lægger stundum Pennen hen
og tænker paa sin drømte Ven,
naar hun med gylden Kløgt og Sir
har fyldt det dadelfri Papir.

Den drømte Ven i Dag er mig,
hun kender intet til min Vej
kun nogle Vers. Hun selv er smuk,
og hendes Drøm er blot et Suk.

Jeg er en Vin kun, som hun nød,
en Appelsin i hendes Skød.
Da griber hun sin gyldne Pen
saa lærd og smuk og lærd igen.

85

SØSTERKYSSET

Ved Søsterkysset, som jeg fik,
det var somom hun skifted Ham.
Et Smil blev tændt i hendes Blik
af rolig Lykke, uden Skam.

Men Kvindens Sjæl er aldrig graa.
Jeg hørte Vingebrus og Skrig,
som Fugle vakt til Fest og Krig ...
Valkyrien tog sin Rustning paa.

86

KVINDEBEVÆGELSE

Jeg kender én - hun nød kun en tarvelig Lykke;
da slog hun sig paa Kvinder: de ærbart forfløjne,
der aabner kry mod Verden deres Tusendfryds-Øjne
og skaffer Hjærtet Ro ved at lade Tanker trykke.

De stiller alle Kravet, slagfærdig resolute,
at vorde stærke, hele ... som Kar, der er brudte ...
og ved ej, hvis af Hjærterne der haltes og hinkes,
at Verden er i Stykker og kan slet ikke klinkes.

Jeg kender én ... om *hende* var der Trængsel og Rift,
men som hun var lagt an for det fine og flotte,
saa gik hun hen og tog sig en ganske fattig Rotte,
der drak for Konens Penge, da vel de var gift;
indtil han helt forfaldt med samt alle hans Slotte.
Nu er de separeret ... I Tale og Skrift
hun raser og forfølger og virker ved sin blotte
Forfarenhed som Kvindeklubbens Pande og Potte.
Hun ser ham af og til, den forhadte, og forsoner
hans Hjærte Onsdag Aften med lidt Mad og nogle Kroner.

Jeg kender én: - hun var kun et egensindigt Barn,
en stille Hex, der kasted paa en ufortjent Synder
sit sære Hjærtes Godhed - en Tølper og Begynder,
der sprælled som en Fisk i de silkesnævve Garn
og plukked herskesyg hendes stolte Trods itu.
Den unge Pige flygted og ærgrer sig endnu ...
hun føler sig som én, der er sluppen fra de vilde,
hun vil for alt ej sætte sin Frihed paa en Grille,
men vise, hun kan kede sig og læse selv sin Bog
87 og uden Mand kaptejne i Sø sin fine Skude.
Den Bøddel! ... Hun erindrer ham i sin fjaerne Krog
et Nu, naar hun om Aftnen lægger Øret til sin Pude.

... Hver Gang et Ønske glipped - en Mand slap dem af Hænderne -
de krænkede Kvinder, de ruster sig til Tænderne.

TANDARADEI

Tandaradei ... Den Tid, da jeg blev gal,
var ikke som hver anden Tid banal,

da blev der mange andre gale med,
jeg fik en udvalgt Flok at tale med.

Alt det, jeg søgte efter men ej fandt,
har somme Tider gjort mig kværulant.
En Skare Plov mænd kom med Hyp og Hov,
drev Nattergalen ud af Danmarks Skov

(hvor man fra Oldtid mente: Nød er Lov).

Alt det, jeg fandt men ikke havde søgt,
blev mig en Text, hvor over jeg har spøgt,
fra Dansemesterdatrens runde Læg
til den Barber, som tog mit første Skæg.
Den Kunst at holde Tungen smukt i Ave
kan skaffe Digteren en Livsopgave.

Dog mens jeg drømmer Tusind og én Nat,
et Æreshverv er drysset i min Hat:
Tre Tusind Aftner, tilbragt i Skelskør,
et Værk, som jeg skal skrive, før jeg dør.

Tandaradei ... nu véd hver Nattergal
i Skoven, at jeg ikke mer er gal.

89

DEN GODE RUS

Min egen Yndling, min Jan
har været beruset, beruset.
Skønt Vennerne raaded ham fra,
han slap ikke Hanken af Kruset.
Han mente det sundt for en Mand
at blive beruset, beruset.

Min egen Yndling, min Jan
behøver slet ikke at læges,
for ingen har Helsen som han,
men stundum skal Hjertet jo kvæges.
Han slap ikke Hanken af Kruset,
han drak, og han drak sig beruset.

Da Jan saa vil ind hos mig,
han sidder ved Sengen og vrøvler,
og bedst som han loved at gaa,
saa gik han i Seng med Støvler.
Stak han Ild i mig selv og Huset?
Min Jan var beruset, beruset.

Og øm og kærlig var Jan,
ja mer end jeg vidste i Grunden,
saa kaad med de sødeste Ord,
at Kys maatte stoppe ham Munden.
I Dag er min Mund lidt rød.
Det runger i Hovedbunden ...

Min egen Yndling, min Jan,
han slap ikke Hanken af Kruset,
90 men hvis det er sundt for en Mand,
mig har det gjort Hovedet kruset
... som tyve Tømmermænd i Huset!
Min Jan var beruset, beruset.

91

DEN NY ALADDIN

"Arance! arance vuole? vuole arance?"
udraaber en Stemme trods Bratsch og Violiner.
Se Ynglingen løfter Bakken med Appelsiner.

Alle køber Cigarer, og pea-nuts spiller en Rolle.
Men Appelsinerne - de haabløst løftede - maa han beholde.
"Arance! le belle arance! arance - vuole?"

Saaledes bar jeg som Yngling til Nordlandets Skygge
Sydfrugter ...
Damerne købte "sen-sen" til at tygge,
slikkede Bolscher med Whisky og Gin,
imens de bestormede
fodpose-formede
Herrer beslagne med Skind ...
America-men, transatlantiske Brancher . . .

"Oranger, Oranger - ingen, som køber Oranger?"

92

TRE ROSER

Den Skønne var stemt som en skælvende Stræng.
Men saa kom det Fæle og vandt Terrain:
Hun tilbad hans Taa, hans besporede Hæle ...
og midt i et Kys, blev hun træt af det Fæle.

Hun tilbad hans Skæg og hans Kaardegehæng,
hun kysset og vendte ham Ryggen i Flæng.
Falden! Faldera! og de røddeste Roser!
og midt i hans Favn gav hun blodrøde Skoser.

"En Stakkel, der aldrig har sét noget smukt"
- hun siger - "kan leve sit Liv uden Tugt.
Men jeg, hvem de helligs te Magter beskærme,
som fyldtes af Lys, - jeg elsker nu Bærme.

Tre Roser, jeg gav dig, jeg kan ikke mer.
Tre Roser, jeg gav af mit skøre Ler.
Forlad mig: ved Gud, om med foldede Hænder
du bad - jeg har Jordsmag paa mine Tænder."

93

DEN STORE RHYTME

Skovens Orkester.
Det brune Løv forneden.
Maanen skimtes
i Tusmørkefreden.

Skovens Orkester.
Min Violin i Haanden,
møder jeg Ødet,
Tomheden, Aanden.

Skovens Orkester.
Hvad søger du, Broder?
Uhørlige Toner,
usynlige Noder.

Skovene tømmes,
Vejen forsvinder.
Jeg søger en Fryd
uden Modstand og Hinder.

Jeg søger Tusmørkets Sjæl
og det Ødes,
Rytmen, som uden at mærkes
fødes.

Den store Rytme,
hvad har du fornøden?
den store Rytme
er Døden.

94
95

JUVENILIA

96
97

NATTEVAGT

Hvor Kysten strækker sig lun og lang
med Kiselgræs og forvitret Tang,
med store Skovbryn i rugende Ro
og Marker, hvis Korn kan høres gro,
vi laa ved det skyblege Hav og sang:

"Der bor i Thule en Troid saa styg.
Han suger Marven af Ungfolks Ryg.
Den Svend, han slaar, bliver snogekold,
den Mø, han naar, bliver ond og gold.
Han øder vor Høst og fordærver vort Bryg.

Vor Jord har Grøde, vort Hav har Salt.
Vort Krus har Styrke af Humle og Malt ...
I Kraniets Hvælv bor frodig Forstand.
Og dræber vi Trolden, hvorhelst vi kan,
vil Mø og Mand - efter alt - vinde Land."

98

UNGE GUDER

Saaledes er Mennesket. Vor Natur
har Flod og hvilesød Ebbe.
Snart bruser vort Blod som en Stormgangs-Lur,
snart sagtner og rinder neppe.

Og træder jeg hed over Høstens Løv,
tag dig snehvide Due i Vare.
Jerusalems Mur vilde styrte i Støv,
for Skaberjublens Fanfare.

Men Kvinden, som stolt slukker Lyset ud
og møder mit Lyn med sin Varme,
hun vil erfare, det var en Gud,
der sov i hendes Arme.

99

LURTONER

Derude tungt og heftigt
de tusind Vogne tumle
imellem høje Huse,
hvis Ruder stirre skumle.
Min Ovnilds Flammerunger
snart tigerømt sig klynge
snart hyle op og vælte
hen i en blodig Dyng.

Jeg drømmer om Kykloper,
om skæggede Geseller,
om gammelt Øl i Kander
dybt i en muggen Kælder,
om foraarsgrønne Volde,
ta-ram! hør Ilden knitrer.
Et Foraars Brag af Trommer
og Horn i Luften sitrer.

Ud i den grønne Verden
sprænger et Valhorns Klange

som Aandebud, der vender
tilbage fulgt af mange:
de hverver Tropper djærve,
sanker, hvad vildsomt vanker,
dybe, dirrende faste
som vaabenklædte Tanker.

Ta-tra, i rustne Lænker
skal ingen kukkelure.
Frihed og Storm! det bruser
100 mod Stadens gamle Mure.
Saa klemter Kirkens Kløkker,
mens vrantne Trolde hvæser.
Men fast mit Horn jeg holder,
Frihed og Storm! jeg blæser.

Frihed og Storm, jeg hilser
den blegblaa Himmels Skygge,
og denne Muldjord fik vi
at elske og bebygge,
hvad om vi selv maa skabe
lidt Mening i Naturen,
eller en barsk Jehova
er Malmhalsen paa Luren.

Her vokser Dild og Kommen
Jordbær og Vin og Kvæder.
Flyt Foden frit, thi Marken
er din, der hvor du træder.
Dit Mandsmod skal ej stjæles,
ej Viddet fra din Pande,
Landet har mange Byer
og Jorden mange Lande.

Og som nu Hornet dirrer,
og Slettelandet svarer,
med Fødders Drøn mangfoldig
ind rykker raske Skarer
fra vore bedste Byer
og kækkeste Provinser
til Værn for Jordens Hvede
mod Himlens magre Linser.

I, som blev træt af Tagdryp
men elsker blaa Marine,
Graner og Græs og Solskin
101 og Øjenkroge fine,
vær med mig - eders unge
Kraft skal mig overskygge
og gyde i min Malmlur
Djærvhed og klangstærk Hygge.

Thi derfor har vi krydret
Jer Vin og kastet Runer,
at I kan blive Aanden
og Solen som os luner.
Og derfor har vi kaldt Jer
fra vore tro Provinser,
at I skal krydse Racen,
I Blodets ægte Prinser.

Her mørkner Stadens Tage
i oldingkrumme Rader,
og Regnen synker langsomt
tilbunds i dybe Gader.
Følg med i dette Øde
og lad os ej i Stikken,

i Dag med Valdhornklange
forstærker vi Musikken.

Jeg vil i Hornet aande
stridbare, muntre Salmer
derudefra, hvor Landet
oktoberbroget falmer,
mens Natten reder Taage
ind over alle Veje
og sætter sig at vaage
ensomt ved Stadens Leje.

102

I HI

Os Luften ej længere duftende lun
med sit silkeblaa Væv, sine uldhvide Dun
om Legemet slutter - en Dyne saa hed -
og gyder os Vellyst i unge Sanser.
Nu Strømmene styrter fra Skyerne ned,
som tunge og graa vore Dage omkranser.

Det bliver saa mørkt i den store By.
Man lukker tungsindig sig inde,
hvor Ovnene kan buldre, og Stuen har Ly
mod Regn og mod ruskende Vinde.
Nu genvindes atter det kølige Blod,
og Du finder den Fred, som i Vaar dig forlod.

Men *ikke* skal jeg og min Pige
dog rømme vort Kærlighedsrige.
Vi er vel lidt tyste, en Smule mer stille,
lidt mindre beruste og mindre kaade,
men ømme og glade, som før, vi ville
vor Kærlighed skifte af egen Naade.

For isnende Vinde vi gænger os inde.

Naar Vintren da kommer med Tæppet det hvide,
saa faar vore Drømme den selvsamme Lød,
den varige Blidhed, som frygter i Tide
at stride om Ting, som kan volde os Nød.
Saa skal vore Tanker da blive saa fromme,
vi sidder ved Ilden, naar Aftnerne komme,
enhver i *sin* Stol ... mens den sitrende Glød
103 belyser hende med straalende søde
violblaa Øjne: saa blussende rød.
Og Skæret og Varmen, som slaar os i Møde,
gør Tasmørket om os fortroligt og rart . . .
Jeg ryger paa Pibe, hun sømmer og hækler -
Et Fremtidsstykke! Min Tanke faar *Fart*:
det snér, og der henrinder halve Sekler!
hun er graanet, og jeg bærer snehvid Bart!
Og nu læner min Søde sig halvt til mit Bryst,
mens ung og alvorlig hun stirrer mod Flammen.
Vi taler om ophøjet Kærlighedslyst
og om Liv, der er Solskin, naar blot vi er sammen.

Og vi kysses en Gang, mens hun sagte smiler,
og Favn i Favn vi saa sjælden hviler.

Men Døgnene glider,
og Vinteren lider,
til Paaske vi naar.
Og Muldjorden grøder,
og Digterne møder
med nye Rim omsider
paa *Længsel* og *Vaar*.

Med Blomster, som vækkes
med nye *Gæs* som kækkes,
mens nye *Lærker* slaar,
med *Ællinger*, som trimler
mellem *Bukkar* og *Primler*,
og *Jomfrubøg*, der dækkes
af *Løv* med *Silkehaar*.

Og digterisk et Mylder
af *Tusser* *Kæret* fylder
og *Klokkefrøen* slaar.
Men *Nattergale* higer
gennem alle *Kunstens Riger*
104 paa *kække Løb*, som hylder
en *Brud* fra i *Gaar*.

Da drager mig dobbelt min elskedes Favn,
da tændes vor Ungdom til Flamme,
og har vi indlullet de ømme Savn,
da vaagner de ny med det samme.

Da strækker vi os i det søde-bløde
duftende *Græs* ...
Dine *Kinder* gløde,
Du smutter glad til det gamle *Sted*
- *tørskoet* frem ad et *Løb* mellem *Stene* -
hvor bredt under *hældende Bøgegrene*
en kongelig *Skrænt* ... Du min *Kærlighed*!

DET NYE GRY

Red mig en *Seng*, hvor der er stort og stille,
naar *Morgnen* tænder svagt de høje *Ruder*.
Giv mig en *Fé*, som kun med *Sorg* kan skille
sin unge *Søvn* fra mine hvide *Puder*!

En *Fé*, hvis *Favn* har *Hjertets* skønne *Dvælen*,
som naar mit første *Natteblund* begynder,
sætter sig ensomt op paa *Sengefjælen*,
Brystet i *Storm*, mens hun i *Mørket* nynner.

Giv mig en *Hjertens Fé*, som snild og vaagen
kan med et *Smil* min syge *Mistro* finde;
men fuld og hvid! thi jeg har mer end nogen
Sjæl for den *Vellyst*, at min *Fé* er *Kvinde*.

EVASLÆGT

Der er et Kuld af Evaslægt
(de er som slanke Søjler)
de regner godt, de taler kækt,
de fører Kassens Nøgler.

En Slægt saa farligt ligefrem,
snart altfor kaad, snart lunken,
som fryser og vil hurtig hjem
til Mor og Varmedunken!

"Du lette, ranke! jeg er varm,
jeg vil i stolte Stunder
bestige Dionysos' Karm
og tæmme Løvehunner.

Jeg vil ej tumle Hest og Hors,
hvis jeg kan klappe Tigre;
saa fæst mig til dit Favntags Kors
med Nagler og med Spigre!"

Hun snurrer blot paa Hælen rundt,
mens du i Hjærtekrankhed
gad køle Kinden et Sekund
mod hendes høje Slankhed!

... Herre Gud fri os naadeligst
ud af vor Synd og Kummer;
led os - som alle raadeligst -
hjem til vor daglige Slummer!

UNDER GRØNNE TRÆR

Jeg er Ridder, ikke Munk,
derfor vil jeg synge, fægte,
vil om mine Skuldre hægte
sjældne Stoffers Liv og Prunk.

Visdomsordet, Spotteglosen,
Landsmænd, Brødre, lad den fare!
Kom og gæt, hvad dyrebare
Sager jeg har her i Posen.

Gæt! ... jeg bær et Liv herinde

som en Mo'r sin Toaars-Unge,
ét med egen Røst og Tunge,
helt en lille Sejrgudinde.

Ser I, hun har fulgt min Vej
gennem mange Slags Bedrifter;
tusind fine Saar og Rifter
har hun ogsaa givet mig.

Thi hun er en stridig én,
rusker Kappen, sprænger Tyllet,
bliver hun for tæt indhyllet
og vil ud paa egne Ben -

sætter Saar, man ej faar lægte,
og man maa for hende stride,
som kun Fanden kunde fægte,
den Gang Faust var ved hans Side.

108

Vil hun med mig langvejs føjte
ligeglad for Regn og Lyn
eller med to strenge Bryn
barnlig blæse Pilefløjte -

hun kan ogsaa staa for Skud,
pakker jeg først hende ud,
skal hun gnistre, skal hun tindre,
slaa Jer alle, intet mindre.

Se: - for denne Sejrgudinde,
denne Visdom fuld af Splinter,
overmenneskelig, dog Kvinde,
dette Guld, som Gud lod skinne -

bærer jeg med Smil om Munden
altid Kaaben silkeforet,
Roser rundt om Hatten vunden,
og min Hæl er gyldensporet.

Lystig ler jeg til min Næste.
Har man levet med de Bedste,
lader man sit Skind ej arre,
naar man falder mellem Narre.

109

TAAGE OG REGNDAGE

Efter Charles Baudelaire

Aah Høst og Vaar og Vintre, I dunkle Døgn, som sove
bestænkede med Skarn, jeg vil jer prise og love,
at I hænger om min Pande, mit Bryst en Himmel lav,
som et dampende Ligsvøb, en svævende Grav.

Paa denne store Slette, hvor den kolde Syd kan blæse,
hvor Gavlens Fløje, Nætter igennem, skreg sig hæse,

kan bedre end i Foraarets lune Gennembrud
min trætte Tanke bredt slaa sine Ravnevinger ud.

Thi for et Hjerte, opfyldt af Ting, der længst er døde,
hvorover Sneen evig sine hvide Naale saaer,
aah Døgn, I Dronningtider i det nordiske Aar!

er intet mere sødt end Eders blege Øde.
Hvad eller, en Aften uden Maane, to og to
paa et tilfældigt Leje dysse al sin Sorg til Ro.

110

MAANENS TUNGSIND

Efter Charles Baudelaire

I Aften synes Maanen lidt trættede at glide
som en blødagtig Skønhed paa et Hav af Puder lagt,
der strejfer Brystets Omrids og glatter sin Side
med let og adspredt Haand, førend Søvnens faar Magt.

Henstrakt paa Snelavinernes bløde Silkerygge
hun nyder længe døende en Afmagt uden Ord,
og hendes Blikke følger de hvide Skyer, der bygge
Luftsnyer i det Blaa som et Blomst- og Greneflor.

Naar stundum, i sit tærende Savn, paa denne Kugle
hun tyst en Taare fælder, som hun søgte at skjule,
en Digter uden Søvn, som i stille Andagt gik,

tog denne matte Draabe i de hulede Hænder,
en hvid Juvel, hvis Perlemorsglimmer ham blænder;
og gemmer den i Hjertet for Solens hede Blik.

111

FLAKONEN (Efter Charles Baudelaire)

Efter Charles Baudelaire

Der er de stærke Dufte, hvis Aande gennemborer
alt Stof, somom selv Glasset var sprødt og havde Porer.
Ved at aabne et fra Østerland nylig hjemsendt Skrin,
hvis vrantne Laas skær Tænder og gaar op med et Hvin,

ved at aabne for et Skab med den støvede og sure
forgemte Luft, der boer i et Hus med øde Mure,
kan man finde en Flakon, der forlængst gik i Glem,

hvoraf en Sjæl, som vaagner, lyslevende slaar frem.

Som dødningslige Pupper, der i Graves Mulm sig skjule,
fandt tusind Tanker bævende Søvn i denne Hule,
der spreder deres Vinger som et Sommerfuglekuld
azurblaa, rosenmalte og virked ind med Guld.

Og se en Sværm af Minder svæver ud fra Skab og Skuffe
i Dagens Lys og lukker dine Øjne for at puffe
din Tanke let fortumlet med sikre Hænders Kunst
imod et Svælg, der mørknes af Menneskedunst.

De kaster mod et Hundredaarsdyb dig over Randen,
hvor som en jordet Lazarus, der slaar sit Lin fra Panden,
nu rører sig og vaagner et Spøgelseslig
af en længst begravet Kærlighed, ram og ynderig.

Saadan, naar jeg er slettet af Menneskenes Minde,
naar jeg forlængst er død og forsvarlig lukket inde
dybt i et bælgmørkt Skab, som en Flaske glemt og tavs
affældig, støvet, sprukken, klæbrig og graa af Snavs,

112

saa bliver jeg dit Gravskrin, du elskelige Jammer,
et Vidne om den Styrke og Gift, hvormed du rammer,
Edder af Engle blandet, du Skaal med Lædske sød,
som evig nager mig, mit Hjertes Liv og Død

113

LANDSKAB

Efter Charles Baudelaire

For at digte mine Hyrdeviser fuld af kyske Dyder
vil jeg sove nær ved Himlen som en gammel Stjernetyder
og Nabo til et Klokketaarn fornemme nært og haardt
de dybe svungne Rytmer, som Vinden river bort.
Fra Tagvindvets Rand med mine Hænder under Hagen
se Arbejdsfolk, der synger og lær til højt paa Dagen,
og Taarne, Skorstenspiber, en taklet Kæmpe-Rhed,
mens høje Himle drømmer om Uendelighed.

Hvor kønt at se en Stjerne gennem Taagen derude
staa øverst i det Blaa over Lampen ved din Rude,
mens Kulrøgsfloder stiger mod Synskredsens Rand
og Maanens blege Sværmen udgydes over Land.
Jeg vil opleve Foraaret, Somrene og Høsten,
og naar da Vintren kaster os ind paa Snelandskysten,
vil jeg lukke alle Skodder og stænge lunt og godt
for at bygge i Natten mine Maanerigers Slot.

Jeg vil da drømme blaalige skære Himmelrande,
Haver med Malmfontæner og plaskende Vande,
Kærtegn og Fuglekvidder den udslagne Dag
og alskens Eventyr af den barnligste Smag.
Om Oprøret trommer sit Uvejr mod min Rude,

min grublende Pande vil over Pulten lude.
Thi i den dybe Vellyst er mit Væsen helt gydt ud
at mane Vaaren frem paa min Viljes frie Bud,
drage Sole af mit Hjerte og skabe uden Skranker
en Dunstkreds' lune Luft af mine brændende Tanker.

114

AFTENHARMONI

Efter Charles Baudelaire

Nu nærmer sig den Time, da paa sin Stængel vugget
hver en Blomst spreder Duft som et Røgelsesfad.
Der stiger Dis og Toner i Dugfaldets Bad,
en Virak fuld af Længsel, en Vals vemodig sukket.

Hver en Blomst spreder Duft som et Røgelsesfad,
Violen skælver svagt som en Sjæl for Modgang dukket.
En Virak fuld af Længsel, en Vals vemodig sukket.
Himlen er skøn som Altret, hvor Herren sorgfuld sad.

Violen skælver svagt som en Sjæl for Modgang dukket,
der hader Dødens Nat med de ømme Hjærters Had.
Himlen er skøn som Altret, hvor Herren sorgfuld sad.
mens Solen i sin stivnende Blodstrøm halvt er slukket.

En Sjæl, der hader Døden med ømme Hjærters Had,
indsamler alle Lysspor, dens Fortid har trukket.
Mens Solen i sin stivnende Blodstrøm halvt er slukket,
dit Minde lyser i mig som et helligt Søilverlad

FABLER

116

117

MIDSOMMER

Vi laa paa Maven, imellem Skræpper, og dræbte Myg.
Der kom ej nogen, vor Broder Snogen gled hjemmetryg.
Bag Bladeteltet, hvis Skærme vælted, vi laa beskyttet,

skønt Solen ligned i Planteæltet og Sneglespyttet,
og Arachnider spandt Spindeltraade af graaligt Bryg.
Vi laa paa Maven, imellem Skræpper, og dræbte Myg.

Men disse Timer, som ej fik Ende, fortæred Sjælen,
saa Hjærtet brændte at sende Tiden et Skud i Hælen.
Hvad er en Mand, før han mødte Stunden, hans Sjæl beføl -?
Vi dræbte Myg, og vi dræbte Timer, selv dræbt af Sol.

Vi stirred ud over store Følfod paa léret Brink
til Skovens Kam, hvor en ung Veninde os før gav Vink.
Men Eventyret, som var os lovet,
gik bort en Vaar med sin Drøm om Hoved.
Vi saa paa Mulden, hvor Somrens Storhed rundt om beføl.
Vi dræbte Myg, og vi dræbte Timer, selv dræbt af Sol.
118 En Fryd af Tavshed og Muld og Skræk!
Her skaanes Øjet, af Skræntens Blade,
for Havets blinkende Drøm og Flade: -
En Damper ankres der dybt i Bæltet, som blaaner væk.
Og der gaar Springdans, til Lyd af Trækspil, paa Skibets Dæk.
Men ind imellem fra Havnen høres en taktfast Kran.
Den har - mens Kysterne middagssløres - sin Arbejdsplan!
Den sluger Stenkul - hør efter: Stenkul! og spyr dem væk.
Men der gaar Springdans, til Lyd af Trækspil, paa Skibets Dæk.

Det sang og summed fra Skovens Tuer og Dammens Sten
af Tusind Fluere med Øjenruder som Glimmersten.
De sorte Snabler, de sorte Ben
fortæller Farter og ældre Fabler end Odysseen.
En Tægtes staalkolde Spæt i Spæt, de fine Vandfluers Vingenæt
naar ikke op mod en Hverdagsflues forlibte Halvsorg i Flor og Yet.

Thi Fluere tjener hos Eventyrets aiskønne Fé
og er paa Færde i alle Fabler, naar de skal ske,
mens Feen ligner en Hex, som vinker og listig hinker med skævgroet Ryg . . .
Rør ikke Fluere, den Lykkeflue, der er saa styg.
Vi laa paa Maven, imellem Skræpper, og dræbte Myg.
119 Man bliver træt af de store Timer, som ikke kom.
Der gaar det Rygte, at hele Verden skal møntes om.
De gode Engle har faaet Forfald og findes ikke.
Har Eventyret en kulsort Engel maaske at skikke?
Den bedste Ven har forlængst forladt os, hans Plads er tom.
Hvem sidder stille, naar hele Verden skal møntes om?

Der durer Kraner og der gaar Springdans ved Dag og Nat.
Men Sindets Bitring og graa Forvitring greb hæftig fat.
Den kolde Kraft, som om alt vil spænde,
forgaar i Kedsomhed uden Ende,
og søger Lindring hos Giftinsektet fra Dam og Mose,
et Stik i Pulsene, en Feberrose
mod denne Armod i Cellevævet, som trods al Plan
slaar en Erobrer, hvis Vilje kræved et Ocean.

Her støbes Kraften, hvis Love fylder de blinde Kim,
og Fabeltoner i Fuglestruber,
og Farveformler i Blomstertuber,
og Mælk og Honning i sære Kuber,
og skjulte Gruber, hvis Gange bugner af Vox og Lim.

Her fødes Verdner i Sol-Sekunder
til Spil af hengemte Straalebundter,
naar Eventyret, berust af Pan,
120 hjemkalder Guden. Han vandrer munter
til sine Afgrundes Dyb og Huler.
Der yppes Værket. Men Natten skjuler
hans Skaberplan.

Hvis Pan er ødsel, selv Ædelstene blir støbt paa ny.
Naar Pan fornyr sig, er alt det gamle en Taaresky.
De ægte Stene er gaaet løse; thi de skal smælttes.
Og alle Dyder er blevne Djævle, naar Skranken væltes.
Det gryr og vaarer i Jordens Aarer. Men Ran og Svindel
i Byen favnes paa Babeltaarnenes Trappevindel.
Der høres Festlag af Deliranter fra Kvæld til Gry
og Gadeoprør af Diamanter i Tyves By.
Og Mildheds Dommer, af Skræk for Plyndring og Stimandsfærd,
har dræbt sin Dørvagt og sælger Livet nu med sit Sværd.

Vi laa i Skumring bag store Skræpper og tav i Flok,
mens Taagen steg som en giftig Stribe.
Mon Pan nu tænder sin sidste Pibe
før Ragnarok?

Skal alt gaa under? Nej, Pan og Jorden forliges nok.
Men som en Skaber i Rimnøds Knibe
han har en Fabel, som han skal slibe
i Digterform - mens en Guldfé rusker hans Pandelok.

Vi tror ej altid paa "Kraft" og Kabler.
Vi tror, at Verden er dyb af Fabler.
Og paa min Skovkam har Fabelvæsner af Ask og Gran
opbygget Templer, hvori man ærer den store Pan.

121

EFTERSKRIFT TIL FABLER

Mennesket og Digteren - et af SC's kendteste og oftest tolkede digte - blev først i sidste øjeblik indlemmet i *Fabler*. Hele digtet - frasat indledningen, der er fra 1917 - har foreligget i udførlige udkast fra 1907; det er imidlertid blevet gemt til side, ja, tilsyneladende har det heller ikke været meningen, at digtet skulle med i *Fabler*: det mangler således i den med bogtrykket næsten overensstemmende håndskrevne indholdsfortegnelse omtalt her s. 150, ligesom i den mindre komplette sammesteds.

Måske er forklaringen den i grunden enkle, at SC ikke ville vedgå digtet. Om sin desillusion ville han principielt ikke skrive - og den spaltning mellem ånd og natur, som det vemodigt-resignerede digt så tydeligt vidner om, var et kors for hans tanke, som han nødtigt bar til skue.

Nu giver han op - eller sagt på en anden måde: nu ser han det faktum i øjnene, at de enhedsforestillinger, der i varierende form og styrke havde behersket hans bevidsthed, nu definitivt må forlades:

*Men det hænder, at man kender Smærten
fra den tunge Jord,
som kan sætte Spor og ikke ender,
og det er saa lidt saa lidt, men er lidt med mange Ord,
tomme Ord, men Smærten brænder.*

*Floder har vi gennemvadet, Sorg, som aldrig er forbi,
jeg, som altid før har hadet alt forbandet Rimeri,
har ved Rim nu gjort mig fri.*

Begrebet frihed får her en sjælden prægning, idet det udtrykker en tilstand, som SC oprindeligt helst så sig fri for! Ikke desto mindre må han indrømme dets gyldighed: drømmen kunne ikke føres ind i livet, højt og lavt ikke forbindes, bevidstheden kunne ikke trænge formende ned i det reale, som den tværtimod endegyldigt hæver sig over - i ordets frihed. Dualismen havde tidligere fået digteren til at opgive sin digtning; nu vælger han den igen, men på det nye vilkår, at enheden kun kan etableres i verset. Forudsætningen er hermed givet for udgivelsen af en ny digtsamling, hvor der konsekvent nok da også bliver plads til et digt som *Mennesket og Digteren*.

Privatpersonen kan begravnes i sin kiste: kunstneren genopstår i profetisk Messias-skikkelse. I et mere jævnt tonefald fremhæves det nu om denne tid: *ved Eftertanke faldt det os jo ind, at vi endnu havde Kunsten i vort Sind, Tanken til vor Hjælp og med Verset Aandens Nøgle til alle Jordens Værdier. Og her er altsaa Eheden i Tilværelsen fundet (Foraarstaler s.*

41).

Den her skitserede udvikling er set i næsten urimelig forkortning. Sammensatheden og dybden i de refleksioner, som ligger forud for dette nærmest postulerede vendepunkt i forfatterskabet, kan kun her antydes v. h. a. henvisninger hertil under de enkelte digte og i enkelte tilfælde v. h. a. direkte citater. Den fornyede tillid til kunstneren ses direkte i digte som *Digteren og Daarskaben*, *Midsommer*, *Pan og Diamanten* og *Digtersfinxen*, alle fra 1916-17, sidstnævnte dog først skrevet efter udgivelsen af *Fabler* (31.3.1917), som en slags forklaring af samlingens digte.

Havde den da forklaring behov? Svaret er ikke overraskende: ja - hvad en gennemgang af modtagelsen til fulde vil klargøre.

I hovedstadspressen lagde H(arald) R(ue) ud i *B.T.* (2.4. 1917) med en kort, ret indsigtfuld oversigt over forfatterskabet, der i sig selv karakteriseres som *en lærerig Fabel*. Han skelner mellem tre faser, som dog ikke afløser hinanden, men stort set *løber Side om Side* - og her må HR specielt tænke på de to foregående digtsamlinger: der er de lyse, muntre kærligheds- og naturdigte, som delvis fortrænges af *Djævleriet*, der 123 igen fortøner sig *i en sart Musik, og Grubleriet tager Overhaand*. I *Fabler* ser HR nu mest skuffelse, fortvivlelse og bitterhed, men fastholder: *Sophus Claussen stikker ikke fast i Sortsyn*; den første kategori af digte hævdes også at være til stede i bogen.

Vort Land, der fra december 1916 havde knyttet sig til Det nye Højre (10.4.1917; mrk. Lt.), viser absolut ingen forståelse for bogen. Ordet *Fabler* dækker ikke indholdet, men hvad værre er: overalt spores en altfor tydelig *Afspænding i Fantasi og Sensualitet (...)*. *Sophus Claussen er aabenbart blevet træt og mat paa sine gamle Dage. Han er for tidlig blevet angrebet af en vis senil Slappelse af den organiske Livsførelse. Han er for tidligt blevet graa i Sjælen (...)*. *Maaske fordi han for længst er blevet overmæt af de Nydelser, Livet formodentlig i rigt Maal har budt ham, der altid har været mægtigt udrustet med timelige Midler*. Herudover ynder han den kunst at snakke sort, der er noget kunstigt og knudret i [digtenes] *Tankegang*, og alt for ofte lider de af en sørgelig *Brist i Retning af Logik*.

Flere invektiver kunne citeres, men der er større rimelighed i at hæfte sig ved beskyldningen for brist på logik, da dette begreb så godt som uden undtagelse går igen i de øvrige anmeldelser. Samtidig må det pointeres, at dette også er det eneste lighedspunkt; ellers modtages bogen med mange smukke og yderst anerkendende ord - omend uden nogen nævneværdig dybere forståelse.

Som påvist i efterskriften til *Danske Vers* kan forestillingen om brist på logik, uklarhed og sprængthed med føje føres tilbage til Harald Nielsens afhandling om SC fra 1910, der blev genoptrykt 1916 i *Vej og Sti* p. 116-133. Således er begrebet dispositionsdannende for H(elmer) L(ind)s anmeldelse i det borgerlige *Hovedstaden* (15.4.1917), idet han - med blik også bagud i forfatterskabet - om *Fabler* hævder, at man her finder to *Egenskaber. Nu som før kan Tonen være vidunderlig pragtfuld og ren, samtidig skal [det] indrømmes (...)*, at *Stemninger og Følelser, hastige Indfald og pludselige Indskydelser nu 124 og da [kan] forvirre og forstyrre Klarheden*. Anmelderen giver dernæst eksempler på begge kategorier.

Chr. Rimestad griber straks om nældens rod (det borgerlige *København* 21.5.1917): *Claussen er som bekendt ofte blevet beskyldt for Dunkelhed*, og han indrømmer - også m. h. t. *Djævlerier* og *Danske Vers* - at der er *Poemer, om hvilke man kun med Bestemthed kan sige ét: at Enkeltheder i dem vil glæde og begejstre alle, der overhovedet er tilgængelige for Poesiens Fortryllelse, men at de er yderst vanskelige at faa fat paa, hvis man vil betragte dem som Helheder, som Organismer. Det gælder store Digte som "Mennesket og Digteren" og som "Digteren og Daarskaben"*, og der henvises til læsere, som ganske opgav at granske over *Sammenhængen og nøjedes med at glæde sig over Enkelthederne*. *Midsommer* fremhæves som et digt, der ikke giver anledning til ørkesløse grublerier, ungdomsdigtene fremhæves for deres *Inderlighed og Jævnhed i Tonefaldet*, typisk danske træk, ligesom *de fortræffelige Oversættelser* roses. Heroverfor står *de senere Ting (...)*. *De ironiske eller satiriske Digte er ofte saa svært forstaaelige, at det, der skulde være en Sommerfugleleg, bliver noget pinagtigt og højt besværligt. Digte som "Krukken synger", "Pan og Diamanten", "En Drøm" og "Ærens Mareridt" er alle stærkt præcise og mere Logogrifer end Poesi*. Til gengæld glæder CR sig over andre fine og smukke digte og fremhæver her især *Straaleviften* og *Sangene*, som han slutter med at citere 6 strofer fra.

Hans Ahlmann, der senere skrev bl. a. om SC i *Det danske Parnas* (1920, p. 72-80), finder samme dobbelthed i sin anmeldelse af *Fabler* (*Aalborg Amtstidende* 17.4.1917): *Claussens Poesi er et Spilleværk, der ved en Mængde af Verdens fine Hemmeligheder og fortæller dem med en henrivende Sølvklang i Tonerne. I de sidste Aar er det, som om der er gaaet noget i Stykker i Værket, Tonerne kan komme forsinket eller for tidligt og flygtigt forstyrre Meningen (...)*. *Men derfor bliver man ikke vred paa Digteren, tværtimod*

glæder han sig over *de musikalske Optøjer*, der har forstærket Orkestret i selve Foraaret.

125

Lyrikeren Axel Juel benytter et beslægtet billede på de overraskelser, som *Fabler* bereder den uforberedte læser (*Nationaltidende Aften*, 22.5.1917). Bogen har vist *Vejen til dybe Sandheder og nye Skønheder*, SC's ånd er præget af en *Stemningsrigdom blandet med dybsindige Meditationer, sprælsk Humor og eksotisk Billedtrang*, men i denne hans *Aandsrigdom lurer faren for en Trængsel mellem paatrængende Stemninger og Billeder (...)*. Ofte er det for den Læser, der venter at modtage en *nøje samstemt Buket, som greb Digteren i Kaadhed en Haandfuld Blomster og Grønt af den frodige danske Mark og stræde ud over ham; han fortumles og ser ikke Sammenhængen (...)*. Men hvor han aver sin sjældne *Stemningsrigdom (...)*, dér staar han i sin *Særegenhed som en Mester*.

Som en formens mester fremstår SC også i *Jyllandsposten* (22.6.1917; mrk. Th. F.): *Men er formen altid ulastelig (...)* kan selve *Tankeindholdet nok volde Bryderi, ikke fordi det forekommer altfor dybsindigt, men fordi det hyppigt synes at være en Leg med Ord uden egentlig Mening*. I denne søgthed finder anmelderen påvirkning fra *de dekadente franske Digtere*, men der er da også eksempler på, at *det sunde danske Lune (...)* slaar ud i lyse Luer, at digterens *jævne Oprindelighed*, hans *egentlige Natur* skaber ukunstlede, følelsesfulde og bevægende digte.

Kristeligt Dagblad (24.7.1917; mrk. -p) ser i sin korte anmeldelse ingen problemer. Her roses *de mange kønne Smaadigte (...)*, den *umaadelige Rigdom paa Billeder (...)*, *de dybe Stemninger, som Forf, har haft god Held til at give Udtryk i velklingende Vers*.

Litteraten Hans Brix er heller ikke karrig på ros i sin korte anmeldelse af bogen i samleartiklen *Digtertoget, Tilskueren* januar 1918. *Fabler viser paany ypperlige Prøver paa denne benaadede Lyrikers Ejendommelighed. Et Digt som "Pan og Diamanten" er et nyt Udslag af hans ofte omtalte og næsten med velberaad Hu villede Uklarhed*, hvad HB prøver at påvise - men han finder også *Strofer af suveræn Skønhed. Mennesket og Digteren kaldes Bogens ypperste Digt* i sin svingning 126 mellem kådhed og dybsindighed; der nævnes *mange andre gode Digte: Dramatisk Intermezzo, Danmark I*, hvis stemning man vil *godkende som det fineste Udtryk for Danmarks eget Væsen*, og endelig *det onde Digt Ærens Mareridt*, der kort motivbestemmes.

En tilsvarende omtale får bogen i *Højskolebladet* af teologen og kritikeren Oscar Geismar (10.5.1918). Han finder *meget Dybsind* i bogen, et dybsind, der stammer fra en *skæmtsom Orakelpræst (...)*. *Det er Blandingen af Vid og Visdom, som gør hans Poesier utilgængelige, og oftest er det en møjsommeligt Sag at tyde Orakelpræstens Gaadeord*. Alligevel: *Poet er Sophus Claussen. Hans Trosbekendelse er fattig, men den er ingen Aandsfornægters - og som belæg for påstanden citeres strofer fra Midsommer og Digteren og Daarskaben*.

Sammenfattende - og set i forbindelse med de anmeldelser og breve, der blev citeret i efterskriften til *Danske Vers* - er det ikke slet så mærkværdigt, at SC øjner en *FordunklingsLiga* bag denne stædige og enstonige insisteren på hans poesis uklarhed. SC's behersket-vrede brev af 14.7.1918 til Chr. Rimestad blev citeret apropos dennes anmeldelse af *Samlede Værker*, men også i forbindelse med *Fabler* (se s. 140) har han protesteret, hvad et udateret brev fra CR (i NKS 4978, 4°, VII) vidner om. Her beklager CR, at han ikke kan forstå *Meningen og Ideen med Digteren og Daarskaben, Verden og Digteren (sic!)* samt *Væk ikke Svanerne*, selv om han har rådspurgt andre. *Der maa derfor formodentligt være noget galt fat med dine Digte*. Samme argumentation og reaktion som hos Harald Nielsen i 1910, hvis *Vej og Sti* - for at føje spot til skade for den forbitrede digter - som omtalt s. 123 var udkommet 1916. Den beklager SC sig da over i et brev til Anders Österling af 12.8.1916 (kopi i Frans Lassons eje), samtidig med at han takker venen for dennes anmeldelse af bogen i *Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning*, *hvori du beder Nielsen ikke underskatte Claussens förmåga av poetisk logik*.

To måneder senere er det SC, der i et brev må rykke AÖ til undsætning i anledning af en i begges øjne uvenskabelig og 127 ondsksfuld anmeldelse af AÖ's *Fränder och främlingar*, der bl. a. indeholder oversættelse af et par Claussen-digte. Dette *Anfald af Kritik* af litteraten Kai Friis Møller nævnes her, da hans anmeldelse af *Fabler* i *Politiken* (10.6.1917) udløste nok så megen opdæmmede vrede hos SC og afstedkom en mindre polemik i bladet.

KFM begynder med at bestemme SC som *Livsglædens Sanger*, hvad dog ikke medfører, at han ikke har set *Medusa ind i Øjnene*. Men hvor Stuckenberg, Johs. Jørgensen, Helge Rode og Sophus Michaëlis hver på deres måde har forskanset sig bag hver deres ideologiske brystværn, har SC ikke ladet sig *kujonere af "Verdensuhvret"*, men har forstået at *anbringe sig paa Ryggen af "Dyret" i Situationer, hvor de fleste ligger under*. Han har tillid til en natur, hvis *Ødselhed* han nu som for 30 år siden er blevet delagtiggjort i. Alle hans digte er *udsprungne af den hensigtsløse Lust zum fabulieren, der er den reneste Poesis Livskilde*. Denne *Goetheske Vending* benytter KFM da som nøgle til forståelse dels af bogens titel, dels de enkelte digte. Og i forbindelse med denne *henrivende Evne til at "fable"* - der netop ikke er evnen til at fortælle en historie, en fabel - hævdes det da apropos *Pan og Diamanten*, at hvis digteren blev opfordret til at referere fablen i

digtet, maatte [han] vistnok gøre samme Tilstaaelse som Browning om "Sordello" - at han ikke forstod det. Med en allusion til Harald Nielsen - tilsigtet eller ej -: men det rummer Enkeltheder, som ingen Læser vil være i Stand til at glemme. Thi hvor det Claussenske Vers som Helhed er mest uklart [min fremhævning], er dets Detailler maaske allermest lysende [do.]. KFM giver et eksempel på en sådan detalje (5. strofe af *Midsommer*, slutn.), hvis Idé ikke lader sig fange, men påpeger samtidig, at andre digte giver et fortrinligt Korrektiv til denne Vildfarelse i Vers og bliver klar som en Dugdraabe (første afsnit af *Danmark*). I forbindelse hermed fremhæves *Mennesket og Digteren* - dette rytmisk vidunderlige Digt, og anmeldelsen slutter med en rosende omtale af de vellykkede Baudelaireoversættelser.

128

To dage efter forelå SC's svar i form af en *Efterskrift til Fabler* (Politiken 12.6.1917), men uden speciel adresse til KFM: Maa jeg i Anledning af den megen Forstaaelse og den megen Mangel paa Forstaaelse af mine "Fabler" gøre nogle Bemærkninger. At være uforstået er måske ikke så slemt endda, digteren kan blot håbe paa *Taalmodighed*. De digtere, han ikke selv straks forstod, kredsede han om i årevis, og for at prøve forståelsen oversatte han nogle af dem (Heine, Baudelaire, Shelley). Men begejstring og tålmodighed er ikke nok. Der maa *Lydighed til. Poesien er et Evangelium, ja Poesien er egentlig Messias (...). Og det maa Alle gerne vide, jeg er ikke bedre end de andre, der vil frelse Verden, ved Ordet og Aanden og Kærligheden*. Og hertil har digteren sine *Lignelser og Parabler*, men det forstaar *Kjøbenhavns syv Vise* muligt ikke, men maaske syv *grundtvigske Præster, ja, maaske den lille Hyrdedreng paa Pilegærdet*. Fablerne er ikke sværere end de bekendte *Parabler i Biblen (...)*. Men denne udtryksform er ved at gå til Grunde i den moderne *Bykultur (...)*, den *kendelige Tilbagegang i omfattende Dømmekraft og central Hjernevirksomhed (...)* gør det imidlertid umuligt for *Muserne at protestere. Skribenten finder sig vel i at være uforstaaet, men ikke uforstaaelig*. For de *Vankundige* lover SC endelig et *Slags Epilog til "Fabler" (...)* paa Vers for at undgaa *Pedanteri... og kan det ikke hjælpe, hjælper Tiden*.

Epilogen blev det ikke til noget med umiddelbart; den udkom først som *Digtersfinxen* i *Hvededynger* - og kan i øvrigt suppleres med *Forklaringens Bog* i *Foraarstaler*. Ernst Frandsen citerer den udførligere kladde i sin monografi (II 202), men korter også den ned. I sin fulde udstrækning kan den læses i notesbog 73 (NKS 1340, 8°, XIII); her skal - apropos *det poetiske Pinsebudskab* og *Poesien som Messias* - kun nævnes en indrømmelse, som digteren gør, og som måske kan synes nok så rimelig: *Thi skønt jeg ser med Digterens Øjne paa Synden mod Poesien, mod Aanden eller Kærlighed - er det altsammen Synder, som ogsaa Digteren ved sin Svaghed kan forfalde til. Og lydig, som han er mod Lovene [,] bærer han da sin 129 retfærdige Straf. Saa evangelisk er Pans Søn, Imperias og Meduses trodsige Besynger*. Dernæst følger løftet om et svar på vers.

Kai Friis Møller har følt sig personligt ramt og var da heller ikke sen til at svare (*Hr. Sophus Claussen og "central Hjernevirksomhed"*, *Politiken* 14.6.1917). Han undrer sig først over det bitre angreb, som hans *pietetsfulde* anmeldelse har afstedkommet. Claussens åndsaristokratiske holdning falder ham for brystet, især fordi SC tilsyneladende ikke leverer bevis for sine påstande, hvad KFM da omhyggeligt og grundigt gør opmærksom på i en akademisk analyse, der falder i to dele:

Først tager han det argument op, at for at få bugt med en digter, må man tålmodigt beskæftige sig med ham i årevis, måske endog oversætte ham. *Reprimanden [er] en Smule forfejlet*, hvis den skulle være møntet på ham selv, for det er lige netop det, den belæste kritiker har beflittet sig på i *en Række af [sine] grønne Somre*. Altså: skud forbi - og dernæst til SC's parallelisering med Jesu lignelser, der i KFM's øjne er et såre dristigt *Kraftspring*, der som argument kun *ender i det Blaa*. At læserens tilsyneladende manglende klassiske dannelse skulle stille sig hindrende i vejen for forståelsen af Claussens fabler finder KFM ligeledes absurd. Ubehaget ved den *paafaldende Mangel paa Koncision i samme Claussen'ske Digte* skyldes *just en gammel Forkærlighed for den antike Digtningens rene Linier*. Og endelig apropos "central Hjernevirksomhed": *da har Hr. Sophus Claussen her ytret et farligt Ord, da det netop er det, man savner i "Pan og Diamanten"*, eller i artiklen, hvor SC *alene [har] godtgjort, at man kan være lige saa dunkel paa Prosa*.

Hermed var parterne ligevidt. SC opgav et påtænkt svar på påstanden om mangel på "central Hjernevirksomhed" (jf. NKS 1340, 8°, XVI, 87) - men det må dog tilføjes, at forbindelsen mellem de to kombattanter senere blev genoprettet i al høflighed.

Var der da ingen kritiker, der kunne stille SC tilfreds? Tilsyneladende kun én, nemlig lyrikeren, anmelderen og vennen Kai Hoffmann, som skrev to anmeldelser af bogen.

130

Den første - i *Bogvennen* 9.5.1917, nr. 15 - er forholdsvis kort, men fokuserer på begrebet dunkelhed. KH karakteriserer SC som *Romantiker* (v. h. a. en svævende blomstermetaforik), som *moderne Aand (Lidet menneskeligt er ham fremmed)*, men først og fremmest som *musikalsk Filosof: Der er bag denne Digters Dunkelhed aldrig Tomhed, men altid et Hav af Musik, af Sjæl, af Mening (...)*. Er nogle af digtene svære at begribe, må man *forstaa dem musikalsk!* - et synspunkt som en passant bemærket overtages direkte af redaktøren for *Lolland-Falsters Folketidende* Holger Bork (10.5.1917; mrk. H--k.), der også udfylder begrebet *Romantiker* ved at skrive, at der i forfatterskabet er *en stadig Hævdelse af Virkeligheden i de Ting, der ligger*

baade bagved, under og over den Kraft - og Kabelverden, som til enhver Tid trænger sig frem med Fordring paa at være Livets eneste Realitet.

I Kai Hoffmanns anden, også lyrisk-impressionistiske anmeldelse i *Berlingske Aften* 19.5.1917 (m. rettelse i *Berlingske Søndag* 20.5.1917) påpeges ganske vist steder, hvor *Læseren bliver stædig og postulerer, at der staar det modsatte af, hvad der logisk burde staa*, men netop disse steder *lønner det sig at studere ham (...). Han er i Virkeligheden den mest sammensatte og helstøbte Poet, som findes, en digter, for hvem Ordet [er] Begyndelsen og Enden. Man kunde paradoksalt udtrykke det saaledes, at Digteren ikke besynger en Ting, fordi han elsker den, men elsker den, fordi han har besunget den. Ordet er Ophavet, det, som ikke er sagt, eksisterer ikke.*

Hér kunne SC nu og endelig møde sin ekseget. I koncept til et brev til vennen skriver han: *Du har omsider, før nogen, antydet Forbindelsen mellem det sammensatte og helstøbte. Subjektet, der udleverer sig selv som Objekt, ofrer Ivar. objektiverer sig selv for at naa til Poesiens evige Kilder* (NKS 1340, 8°, XIII, 73, u. dat.).

På dette tidspunkt af sin bane gennem livet indrømmer SC åbent - offentligt som andetsteds - at han har ladet sin private hverdagseksistens bag sig og nu kun finder sin jus vivendi i at være kunstner:

131

*Den store Rhythme,
hvad har du fornøden?
den store Rhythme
er Døden.*

132

133

NOTER TIL FABLER

Straaleviften

Landskabet I

M

NKS 1340, 8°, IV, 22 (udk.)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 3 (usign. renskr., bl., dat. *Nyborg. Sommer 1888 og Kbhv. 19 December 1915*)

B Sign. renskr., bl., dat. *Dec. 1915*, dediceret Edith Rode (i Ebbe Rodes eje, se bd. I s. 17)

Landskabet II

NKS 3633, 4°, II, 2, 3 (udk. til III)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 4 (usign., rettet renskr., bl., dat. 13.1.16)

NKS 3633, 4°, II, 2, 5 (udk.)

B NKS 3633, 4°, II, 2, 6 (usign., rettet renskr., bl. og bly., dat. 13.1.16)

NKS 3633, 4°, II, 2, 7 (udk.)

Tilsk. 1916,1, 412 f.

V

Landskabet I

A Titlen < *Straaleviften I. Over et gammelt Manuskript. Landskab I* - [overstreget:] *fra Somren 1888*

B Titlen < *Landskab fra Somren*

III, i: *skælver* < *brager*

III, 4: *Sføn* < *Snøft*

Landskabet II

A Titlen < *Straaleviften II. Landskab II*

III, 2 < d. s. < mens Skumringen bag Krat og Grus og Skinner

III, 3 < d. s. < har slukket ud det sidste Straaleglimt

B U. t.

I, 2 < d. s. < harladt os /var. forlod os paa den134mørke Mark alene.

I, 3: var saa længe < er ej længer

I, 4 < det truer troldsk fra Tjørn og tyste Stene < det truer os med Kløftens Tjørn og Stene

II, 2 < d. s. < har adlet Dagens Regn og Sol og Glæde,

III, 1 < d. s. < Nu bliver Mulmet mere graat og grimt

III, 2 < A's opr. formulering < ved [?:] Solnedgang bag Krat og Skinner,

III, 3 < A's opr. formulering < jeg husker dette sidste Straaleglimt

III, 4 < af denne ødsle Dag, som evig svinder < til Jorden fra en Dag der evig svinder < Ak aldrig genopstaar en Dag, som svinder

IV, 3 < Der stiger Duft fra Jordens Blomsterseng < Der stiger Duft (< fromt) fra Agerjord (< Ager, Krat) og Eng

Træerne

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 8 (str. VII)

NKS 3633, 4°, II, 2, 8a (udk. til hele digtet)

A NKS 1340, 8°, IX, 45 (udk. fra 1904, bl. og bly.)

NKS 1340, 8°, XVI, 92 (løbsblad fra o. 1903; udk. til strofer om et skæbnesvangert kærlighedsmøde i skoven, hvor sanserne forråder sjælen)

B Acc. 1981/143 A3 (usign., udat. renskr., bl.)

Pol. 23.3.1917

Optr. DS

I PD dediceret Albert Gottschalck

V

A M. udgangspunkt i EF's omtale af Hr. Jan og af det menneskepar, der søger ly i skoven (II 136 f.), kan flg. udk. (i tilfældig orden) anføres:

*Vi kom i den susende kolde Nat
en Mand og en Kvinde til dette Krat,
hvor tavse Træer, forsamlet til Møde
omkring en Dam - os spotted til døde*

135

De to sidste 1. i parentes

*De vilde i Jordens Dyb sig ej sænke
Nej Menneskebørnene - de vilde tænke*

*Vor Grubien og Uro var dem imod,
der kun havde Tanke for at slaa Rod.*

I parentes flg. to 1.:

Veninden fortalte med sorgfulde Fagter vi kæmper stundum mod evige Magter

*Ja Vindene jog os, og Træerne slog os
en sælsom Stilhed tilsidst betog os*

I parentes flg. to 1.:

*vi lagde os ned saa brat saa brat
og haabed at dø i den samme Nat*

Thi ingen er modig og ingen er Herre -

naar slige Trolde /var.Skovens Magter hans Veje spærre

*Vi kasted i Græsset os brat for at dø
og Skoven kom mod os med tusind Grene
for tyst os at kvæle, - at Mand og Mø
ej mere skal dens Livsfrugt forene*

B har ikke VII; m. bly. er tilføjet:

*Jeg stod hos min Elskte og gentog blidt
"de høje Trær de har bragt det vidt*

*Der staar de og rækker sig mageligt frem efter Lyset
mens vi er forfrosne paa hvert et Lem /var. saa vi flyttes af Gyset
(vi bliver forfrosne paa hvert et Lem saa vi flyttes af Gyset)*

Cit. Ft 41

136

Jeg har gemt paa en Sang

M

A NKS 3633, 4°, II, 2, 9 (usign., rettet renskr., bl., dat. 21.9.16. På samme ark findes ansatsen til en erindring om 1880'erne, der begynder: *Alle Veje var spærrede. Alle Vinger var stækkede*)
B Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. 10.10.1916)

V

A U. t.

I, 2 < *En Sang om en Svane /var. Skal jeg dø uden Sang, skal jeg dø betvunget?*

II, 1 < d. s. < *Du blir tavs, naar jeg nynner dens Ord ved din Side*

II, 2: < *hun* < d. s. < *og du*

II, 2: *hun* < d. s. < *du*

III, i: *Men ned* < *Og* < *Hvis vi gaar* < *Da vi gik*

III, 2: *hun leder* < d. s. /var. *hun standser* < *har du [?:] standset* < *du afbrød*

Efter III flg. str.:

Og du /var. hun vinker (< kalder) mig bort fra Platanernes Række // med sit stolte /var. frygtsomme [?:] /var. ef hemmeligt: Svanerne maa vi /var. du ej vække. VI, 1 < Ak kunde et /var. Men nu maa mit Hærskrig og Vaarfløjt jeg give

B I, 2 < *skal jeg mon dø betvunget? < og jeg skal dø betvunget*

V < verslinier i omvendt rækkefølge

VI, 1 < *Ak kunde som Afgrunds- og Himmelstormer (overstreget)*

L

GM 131

Væk ikke Svanerne

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 10 (udat., usign. renskr., bl., dediceret *Sophus Michaëlis*, I-V)

NKS 3633, 4°, II, 2, 46 (udk. til enkelte str.) 137 A NKS 1340, 8°, XI, 57 (improvisation fra 1908, cit. EF II, 168)

B NKS 1340, 8°, XI, 60 (udk. fra 1913)

NKS 1340, 8°, XII, 61 (udk.)

Pol. 27.1.1914 m. tilføjelsen: *Januar 1914. (Ved festen for Sophus Michaëlis).*

V

A

*De hvide Svaner, som glider paa Dybet
i Nattens dugvaade Skyggetime.*

*De tavse Fugle, som nikker i Søvn
til Daggryet sender sin blyblege Strime, er mine Vidner.*

*Men nu har vi Foraarsfesten at fejre
for Bøg og for Pil, for Høg og for Hejre.*

*Der er Mænd, som kæmper for det mægtige Nu,
og Mænd, som slider sig langsomt itu
med et ensomt (< tidløst) Storværk, som sjældent (< ikke) gør Gavn,
før Døden har taget os alle i Favn.*

B

*Fra Svanefatter det skratter forstemmende:
Vadsk, pjask, stæk ham rask over Vingerne, Benene
/var. flæk ham Vingerne, Benene (overstreget)*

K

SM (1865-1932), da. forfatter; debut m. *Digte* (1889) *Claque*, organiseret trop af lejede teaterklappere; "forklappere"

syng med Døden i Tonerne. Almindeligvis opfattes svanen som stum, men syngende i sin dødsstund. Rent faktisk udstøder en døende (sang) svane ingen lyd, men kan, også i flugten, lade høre et kraftigt, metalklingende nærmest klagende skrig.

En mulig impuls til digtet nævnes af EF (II 173): Sophus Michaëlis' digt: *Blomsterne sove (Sirener)*, 1898, p. 52) **L GM** 131 ff.

138

ILykkens usandsynligste Allé...

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 11-13 (udk.)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 14 (udat, usign. renskr., bl. samt udk.)

NKS 3633, 4°, II, 2, 15 (fragment, I-II)

B Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. *Kladde iste September. Trykt i Berlingske Tidende 12 September 1915.*) Den dat. kladde i familiens eje

C *Berl. Tid.* 12.9.1915

Optr. *Rønnebær* (1916) p. 126-127

V

A U. t.

Digtet er afsnitsinddelt (m. bly.): I: I-II; II: III-IV; III: V - [?]. I-V; VII-VIII næsten urettede renskr., bl. Resten udk., bly.

II, 1: *berusted < ombølged*

III, 1-2 *En Dag, da alles Øjne synes le - men store Blomster dugsprængt foldes ud*

VIII placeret efter IV

VIII, 3: *Tvang < d. s. < Kamp*

V, 1

< Vi ved der skete det, som skulde ske /var. der skete med os det, som skulde ske,

Efter V følger VII
VII, 1

< Det var en Dag med (< henad (< men langs)
hver Mur hang) broget Blomstersne VII, 2: Haab, der < Ønsker.

B VII, 1: Blomsterne, < Blomstersne! (+ C)
C IX, 3: alt < sit

K

Glycine, plante af ærteblomstfamilien med små purpurfarvede eller lyst rosafarvede kronblade

Krukken synger

M

NKS 1340, 8°, I, 3 (udførlige udk.)
A Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. Okt. 1916)
Pol. 23.3.1917 (uden undertitel) 139 **V**
A Titlen < *Krukken og Pottemagersken*
I, 7 < d. s. < at jeg kan blive up to date
III, 1 < d. s. < *Det gælder jo vort Liv omtrent*
VI < delt i to str. ved I. 4-5

Pan og Diamanten (1917)

M

Udat. udk. i familiens eje
NKS 3633, 4°, II, 2, 16 (fragment: I: III-V, udat., bl., fremmed hånd)
NKS 3633, 4°, II, 2, 17 (SC's visitkort m. summarisk omtale af forholdet ml. Pan og diamanterne. Bl., fremmed hånd)
NKS 3633, 4°, II, 2, 18 (udførlige udk. til hele 3. afsn., af SC kaldet *Tredie Akt*)
A NKS 3633, 4°, IV, 5 (udk. samt selvstændig strofe)
B *Tilsk.* jan. 1917, I, 68 ff.
Optr. DS

V

A Strofen:

*Diamanterne er kolde
Det fryser, det fryser
overalt [plads åben] Verdens Kredse,
Hvor Diamanten lyser
Men intet er saa (elsket)
og fører os vild
som Diamantens kære
kolde, lunefulde Ild*

B Afsn. II, str. X, 4: to < som
I originaludgaven er der markeret et større mellemrum ml. I, VI og VII, efter III, II og III og efter III, IX og X

K

Pan, se note til *He VI Hexameter-Hymne til Pan og Giovanni* m. henvisn.
Hanegalet, symbol bl. a. på kamplyst og årvågenhed *Galliens Hane* (efter fr.: le coq gaulois), symbol på Frankrig. Hane hedder på lat. gallus, et ord, der også betegner en galler. Under revolutionen satte man en hane som fanemærke i stedet for Bourbon'ernes liljer 140 *Levanten*, orienten
Brev til Chr. Rimestad af 14.7.1918: se *DV IV Livets Kermesse*. Om *Pan og Diamanten* hedder det: *Genkend den [: Digterens egen Stemme] i Pan og Diamanten. Thi det er den alnaadige Kærlighed hos Skaberen overfor den ulydige og selvblinde Skabning. Et Dansepøem, der kunde være fremstillet af Fokin og Fokina næsten i hvilket som helst Kostume: som en stor Digter og hans lille Elskede! som Mesteren og hans overmodige Discipel! som Frelseren og Menigheden! som den almægtige Guddom og den snævre lille Sekt, der tror at eje al Aand og ikke aner, at nye Kirker og Sekter kan fødes. Tag det som en Hverdagshistorie eller som det evige Sammenstød mellem skabende Vælde og skabt Værdi.*
Ordene Pan og Diamanten er ligegyldige Navne, - men de vækker Anelse om et æggende Modsætningsforhold, hvoraf Skaberbrunsten spirer frem med den Lyst eller ira quæ facit versus.
NKS 1340, 8°, XVII, 101: notat fra 1927 betitlet *Bøgernes Saga - Den indre Linie* - i parentes ((*Pan og Diamanten*)), i alt væsentligt forlæg for *Ft 51,1.13-52* (1. 28 fortsættes u. punktum: - *ja umoralsk lever paa hans uendelige Godhed*. L. 31-32 derfor ej i ms.). Notatet fortsætter - efter markeret afsn. - om *Pan og Diamanten*, og altså ikke som *Ft om Væk ikke Svanerne*:
Hver Gang en ny Slægt fødes, en ny Pan, en ny Messias, optræder disse Konflikter mellem en gammel Slægts dødsdømte Selvovervurdering og den nyskabende Aand, der kræver sit Kongerige med samt de unge Prinsesser fra forudm [.] der ler ad ham.
Fornyelsen foregaar kun langsomt. Og Prinsesserne kan spille Albevidsthed mange skrækkelige Puds, før Guden - Aanden - finder paa at afsætte Prinsesser og indsætte nye.
For Resten kunne der skrives en Komædie, et Drama, en Tragedie om det samme. 141 Og Glarmesterdrengen, Søn af en Forgylder, der gaar ud med Diamanten, vilde virksomt kunne sætte Pan i Skak ved at være de nedarvede Realiteters aktuelle og kraftige Forsvarer...
Det ender saamænd med, at de forbyder Skaberen med de paniske Kræfter at frembringe sine nye Ædelstene - for at de gamle ikke skal gaa ud af Kurs, og for at de falske ikke skal blive helt overflødige.
Hvis det drejer sig om Messias, maa han bestige Korset. NKS 4978, 4°, VI: brev fra Asta Nielsen 29.1.1917 bl. a. om en evt. filmatisering af digtet
NKS 2172, 2°, I, 3a, 85-87: udk. til den epilog til *Fabler*, som omtales i *Efterskriften* s. 128. *Pan og Diamanten* søges karakteriseret

Fribytterskæbne

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 19 (udk. til I-V m. m.)
A + B NKS 3633, 4°, II, 2, 20 (udat., usign., renskr., bl.) NKS 3633, 4°, IV, 21-22 (udk.)
C NKS 1340, 8°, VII, 33 (udat., usign. renskr., bl. fra april 1894)
D NKS 1340, 8°, VII, 33 (usign. renskr., bly. dat. 29.4.94)
V A Titel < *Taarngang*
II, 4 < *omskabt i Tusindaars Form*.
III, 1: *jeg < vi*
Efter III følger V og digtet afsluttes m. flg. str. i udk.: *Min Borg er til Dels (< den er helt) forulykket tilsandet, smal og forsømt*
der erstatter:

*Fra (< Ak) Slottet nu halvt forulykket, <
... Til Spot er mit Slot forulykket,
er /var. mit Mandskabet /var. Mandskab mestendels
(< i Slagene) rømt.*

Str. afsluttes m. flg. fælles liniepar:

142

*Større saa var den Højsal bygget
og højere [?:] /var. var den drømt.*

På samme ark :

B Titel

< *Jeg og mine vilde Svende*

V placeret efter I

II, 1: *Jeg tænkte: < Jeg og*

II, 4: som A

Efter III afsluttes digtet m. flg. str.:

*... Jeg og mine vilde Svende,
ak Herre Gud fri mig for Kor!
Ser jeg os hjem nu vende,
jeg ønsker, jeg laa under Jord.*

C Titlen < *Det ufuldendte Slot* (+ D)

Str. VI placeret efter III, men overstreget. Tilføjet m. bly. efter V, dvs. som slutning

VI, 3 < d. s. < *en indslumret Bølge* /var. *Kilde Svanhvide*,

Udk. til VI ses i D

D Efter V:

*Daarlig saa er det Storværk lykket
og ilde blev det forsømt...
Bredere (< *Rigere* < *Større saa*) var den Højsal bygget
og større saa (< *rigere*) var den drømt...*

K

Fribytter, person som i krigstid med eller uden tilladelse af regeringen opsnapper fjendtlige skibe, hvis ladning han selv beholder. *Sørøver*

Cit. *Ft* 123

Danske Vers

M

NKS 1340, 8°, XII, 68 (udførlige udk. fra 1915. Titlen - senere tilføjet - < *Dansk Kærlighed*)

A Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. 5 Nov. 15)

V

A Titlen < *Dansk Kærlighed*

omfatter kun første fem str.

K

læber, slikker (i sig); drikker

143

Sangene

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 21 (udførlige udk. til hele digtet, bl. og bly. Skrevet på brev m. poststempelt 16.8.98)

A Udat., sign. renskr., bl. i udgiverens eje

B *III. Tid.* 12.9.1915

V

A Digtet toliniet

Titlen < *Bogen*

II, 2: *glade*: < *glade*.

II, 3: "*Du bærer* < *Bærer jeg*

II, 4: *vi* < *de*

III, 1: *Nu* ej kursiveret

III, 1: *vi* < *de*

III, 3 < *mens han omsider*, < [*mens han*] *selv tør lytte*,

VI, 1-3 < *Intet giws mer, som vækker Sorg og Haaben.*

Sangene er frie, (...)

VII, i: "*Ak* < *O*

VIII: sætningerne afsluttes m. udråbstegn

X, 3: *mer sikker* <, *mer fryg end*

X, 4: *end* < *end de*

Desuden mindre ændringer i interpunktion. SC har markeret (*mere Plads*) efter str. III og efter str. VI

B følger i alt væsentligt A. Titlen < *Bogen*

VI, 1-3

*< Ingen Tone mer
af Ængstelse og Haaben,
Sangene er frie*

Fa Anførselstegn indsat v. begyndelsen af str. III's, IV's og V's førstelinie

L

EAN 53

Saba

M

NKS 1340, 8°, XI, 60 (udk.)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 22 (udat., usign., rettet renskr., bl.) 144 B NKS 3633, 4°, II, 2, 23 (usign. renskr., bl., dat. således: *not 3.10.13*)

V Både A og B u. t. Der henvises til verslinier

A 1: *fandt du* < *søgte jeg*

1: *den fremmede Stad* < *den Stad Ivar. Paris*

3 < *Søgte jeg Verdenshistoriens* (< *Ver dens gloriens*)

Fe

4: *en Dronning* < *Dronningen*

Efter 7:

*Du skal ikke klage for Nattens Vind,
at Glorien undlod at slutte dig ind.*

8-9

*< Det er mer end nok (< mangen Gang) for en Digter,
hvis Bøger befordres i Trykken,*

10: *det er nok at bo* < *at være* < *bedst af bo*

Efter 19:

*Og til sidst vil man sælge Gaden
(og den hellige Sten i Kaaba)*

22-25 ej i ms.

26: *fremmede* < *vælige*

30 < *Og Dronningen af Saba spøgte*

B 3: *Verdensberømmelsens* < d. s. < *Verdenshistoriens*

11: *Hvad saa' jeg* < "*Hvad saa' du*

13: bof < bof..."

25: *hex paa < skab dem af*

30: *Og - Rædsel! - < d. s. < Men, fy for Pokker!*

K

Saba var i oldtiden navn på et gammelt kulturfolk i Sydvestarabien. Om dronningen af Saba, se note til D; III
Il letto

Houri, huri, skøn, evig ung kvinde, der if. Koranen i paradiset lever sammen med de troende; skøn eller fristende, ofte letlevende kvinde

Cæsarer

M

NkS 1340, 8°, V, 26 (udk. fra foråret 1890)

A NkS 3633, 4°, II, 2, 24 (sign. renskr., bl., dat. *Dyrehauegaard, Februar 1890*) 145 B NkS 3633, 4°, II, 2, 25 (usign., rettet renskr., bl., dat.

[?:] *Febr. 1891*, senere overstreget)

NkS 2172, 2°, II, 38, 17 (*Kbh.* trykket)

NkS 2172, 2°, II, 36, 20 (rettet korrektur til *Kbh.* trykket)

NkS 1340, 8°, I, 3 (fragment fra foråret 1917?)

C *Kbh.* 14.3.1891

V

A + C. Da A er C's trykforlæg, gælder varianterne det fælles forhold til bogtrykket

I: ej i A og C

II, 1: *Forfrem < Ophøj*

II, 2: *høje < milde*

II, 3: < *Den danske Statsmand kunde, saa fromt han bad, ej vinde*

II, 4: *den straalende Norne. < Historiens Gudinde.*

IV, 1: *høje < milde*

V, 1: *Cæsarret < Cæsarer. A: Cæsarret*

V, 2 < *Tror Du, jeg fog Cæsarer (A: valgte Elskere) for deres Moral*

V, 3: *Og < Nej*

V, 3: *stirrer < kigge*

VI og VII byttet om i A

MI. VI og VII flg. str. (dog ikke i A). Indsat i korrekturtrykket m. bl. m. ubetydelige ændringer i forhold til C : *Napoleon, en Malmgud med Uvejrsskyr til Ramme, der staar i Rytterstøvler hinsides Alpens Kamme mens Fjenden deler Landet i blodig Handleørst,- han er som deres Tanke: den kommer altid først! VI, 4: "en (...) Hest!": korrekturtrykket meddeler flg. note: *Hegel om Napoléon.**

VIII, 1: *i sin Verdenhungere < fyldt af Kejserdømme*

X: ej i ms.

XII: ej i ms., jf. dog den indskudte str. ml. VI og VII

Kun A XIII, 1-2

< *"Men I, som har ment Eder blottet til Skjorten
146 og ikke turdet kaste en Rigsdag paa Porten,*

XIII, 3: *de < Eders*

A fortsætter:

*I Straamands-Diktatorer, (< Genier,) der pynter med hvilken-
somhelst aflagt Paryk Eders tomme Skabilken,
hvad véd I fremfor nogen om Krig eller Fred?
Og I vil herske!... hvor er Jer Hensigt dermed?*

Str. overstreget m. bl. i korrekturtrykket

Den flg. str. består af XIII, 1-2 samt:

*Men nævn mig Trylleformlen, at jeg din Kraft erfarer,
det "Sesam, luk dig op", der gør Plads for Cæsarer!*

XIII, 3: *de < dette*

Ml. XIII og XVI flg. str.:

*Aa, var jeg dette Folk! - som dit Hovmod mig harmer!
Jert himmelvendte Blik, Jeres himmelblaa Gendarmer!
Jeg skulde vis gengælde Jer Usødet med Raat!
Jeg tænker mig, at det Blod blev ikke lyseblaat."*

XIV, 2: *forsikred, at < forsikred skælmsk,*

XIV, 4: *har vendt < vendte*

B Titlen < d. s. < - *Cæsar militans* -

B er en forkortet version, der består af *Gudindens* tale: III-IX incl. den ml. VI og VII i A og C forekommende str. Talen er indrammet af en indledningsstr.:

1

Naar Cæsar fordum talte, sprang der Roser af hans Mund,

2

nu taler Cæsar Tudser og Tal og Gloser kun...

3

Et Læs af smaa Cæsarer er udrejst for at vinde

4

iLyntog Diktaturet hos den nye Tids Gudinde.

3-4

*< Det vrimler med Cæsarer, Diktatorer som vil vinde
den Gunst at bytte Tøfler med Historiens Gudinde.*

Og en slutstr., der gentager 1-2 samt XIV, 3-4 (m. flg. var.: XIV, 4: *slige > disse graa*) 147 **K**

Geni, jf. evt. SC's betragtninger over *Kærlighed* og *Geni* i art.: *Hvad Menneskene tror paa*. Kbh. 10. og 11.2.1892 *Frankrigs Ørn*, Napoleon erstattede hanen (se note s. 139) som fanemærke med en ørn *Norne*, (nord.) skæbnegudinde

Rabbi, hos jøderne disciplens tiltaleform til sin lærer: min mester

Poge, pøg, (skole)dreng; uudviklet mand

første Konsul (...), stadier i Napoleons karriere

smider (...) *paa Porten*, måske en hentydning til Estrups bestræbelser, se noter til Na I *Til Alle I* og varianter til *Cæsarer*

Republikens Lænd, det var bl. a. revolutionen 1789 og den deraf affødte republik (m. dens mange indre konflikter), der åbnede Napoleon udsigt til hans enestående karriere

SC's anmodning om trykning af digtet i *Af Dagens Krønike*, som Peter Nansen redigerede (26.3.1890); PN's afvisning (29.3.) samt SC's vrede gensvar (31.3.) er optr. i FL 171-21, jf. i øvrigt efterskriften til Mi I172

Lø 142

Ft 18

L

Emil Frederiksen i *Berl. Tid.*'s kronik 12.9.1965

Danmark I-II

M

NKS 1340, 8°, XII, 63 (udk. til 1. del fra april 1914)

NKS 1340, 8°, XII, 64 (udførligt udk. til 2. del af digtet samt til de fire str., der er udeladt i *Fa*, men ikke i

D. Str. IV kaldes *Et Læredigt* og er dat. April 1914)

A Den Palsboske Sml. (Aa Sp 25) (sign. renskr., bl., dat. 6 April 1914. 1. del af digtet)

B Den Troensegaardiske Sml. II (udat., usign. renskr., bl.)

C *Pol.* 9.4.1914 (1. del af digtet)

D *Pol.* 5.5.1914 (2. del) 148 Opotr. *Dansk Poesi. 1880-1920.* Udg. af Dansk Forfatterforening (1922) p. 60-61

V

A Forlæg for C

IV, 2: *sit* < *sin*; ej rettet i C

B Titlen < *Et Læredigt I-II.* Forlæg for D

II, 4: *Trolddom, dybt fra* < d. s. < *Torden under*

II del af læredigtet er udeladt i *Fa*, men ikke i D. Det lyder:

I

*Derfor er vort Mod det store Mod, der sommer-gennemskines,
da et tusindaarigt Solvæld styrker os, saa vi besindes.*

II

*Men for dig, du kære Yngling, er den danske Ro en Snare.
Du skal trodse mod din Moder! i din Ungdom skal du fare.*

III

*Derfor skal du ikke, kære Ungersvend, naar du er tyve,
være nogen Voldsforbryder, filme, fuske, stjæle, lyve.*

IV

*Vogt dig ej for Bog og Bibel.
Vogt dig for din Moders Præster
og din hovedløse Broder
som i Sport og Spil er Mester -
som gør Verden til en Boldklub
fra Semester til Semester - - -*

Str. IV genoptr. *Bogvennen* (1915) p. 110 under rubrikken *Sports-Poesi* 149 1. del genoptr. L-F. F. 27.2.1922 m. følgeteksten: *Det norske Blad "Tidens Tegn" har anmodet hver af de Lyrikere, der for Tiden er paa Besøg i Norge, om at udvælge et Vers af deres Produktion til Offentliggørelse i Bladet. Sophus Claussen har valgt følgende smukke Digt om Danmark:*

C dat. 6. April 1914.

Norge (1912 el. 1913)

M

Pol. 19.2.1913 (dat. Februar 1913.)

Fa 2: I, 1: Fossefraad > Fossegraad (sandsynligvis en trykfejl)

Mennesket og Digteren

M

A NKS 1340, 8°, X, 54 (udførlige udk. fra 1907)

B NKS 3633, 4°, IV (indledningen til digtet, skrevet på brev stemplet 27.1.1917)

Tilsk. marts 1917, I, 223

Fa XVII, 6: mit > min

Optr. DS (fragment: Jord og Himmel)

V

A Hele digtet frasat i. afsn. foreligger i udførlige udk. Varianterne tilføjer dog ikke den endelige redaktion noget væsentligt nyt

5. afsn., ml. 4. og 3. sidste l.:

*"Men Jan, Hr. Jan, jeg elsker Dem jo".
Jeg gik i Vrede bort, og hun ændred ej min Plan,
skønt hun stod med Patalonerne løste: "Hr. Jan!
Hr. Jan, men jeg elskede (< elsker) Dem, (Hr) Jan!"*

Placeret andetsteds, men knyttet til dette sted:

*Og vi hørte Fjed i Gaden, men vi lusked indenfor
fejge, slappe for at synde paa et stille Ivar. livløst Ivar. det klamme Pudevaar.*

Var. til sidste l.:

viljeløse for at synde paa mit fejge Pudevaar

150

I den m. bogtrykket næsten overensstemmende indholdsfortegnelse (NKS 3633, 4°, II, 2, 38) mangler dette digt. Det gælder også den mindre komplette smst. ark 2

K

Det Aar (...), vinteren 1888 i Nyborg. A nævner Aasums gamle Vold
mit Skrin (...), jf. En lille Vise (bd. IX), hvor billedet også forekommer

prud, stolt, ædel, smuk

Pantalons, se note til Pi II Hvidtjørn

Livets Skaberord, jf. Johs. 1, 1-3 - og evt. 1. Mos. 1, 3

Ft 19

L

GM 122

EAN 51

BHJ 74 f., 124ff.

Aage Henriksen: *Den erindrende faun* (1968) p. 87

Aage Henriksen: *Den Intellektuelle* (1974) p. 84 ff.

Digteren og Daarskaben (1916)

M

Acc. 1981/143 A3 (udførlige udk.)

NkS 1340, 8°, X, 50 (udk. fra 1905; jf. refleksion smst. 18.4.1905 cit. EF II 138 f. m. enkelte udeladelser)

A NkS 3633, 4°, II, 2, 26 (usign., udat., renskr., bl.)

B *Tilsk.* juli 1916, II, 14 ff.

Optr. DS

V

A Titlen < *Daarskaben og Digteren* < (*Titlen indsættes i Korrekturen*)

I, I, 14: Overstreget: NB: Variant: *Med den dyngvaade Jord under Fodsaalen spændt*

I, II, 10: som B

A indeholder kun første del af digtet

B Titlen < *Digteren, Daarskaben og Shakespeare*

I, II, 10: *svale* < *svalende*

III, I, 3: *er jeg? < jeg er?* 151 **K**

En sludfyldt (.. .), jf. DV IV *Efter Syndefaldet*

II, i ff.: sceneri m. m. har mindelser om S. Staffeldts digt *Kongen af Tyrus og Tiggersken*

Frans af Assisi (1182-1226). SC cit. og tolker den katolske helgens udsagn dels i FR 175, dels i sin

anmeldelse af Johs. Jørgensen: *Livsløgn og Livssandhed* (L-F. F. 16.2. 1896; optr. DO 134). I sin ungdom

oplevede F. if. legenden, at Jestis tog ham i favn, at det var hans bryllup og bruden den kristelige fattigdom

"*Ecce homo*" (lat. se, hvilket menneske, Vulgatas gengivelse af Pilatus' udråb stillet overfor den

tornekronede Jesus, Johs. 19,5), titlen på Fr. Nietzsches selvbiografi (skr. 1888, udg. 1908, alment

tilgængelig 1911). N. blev 1889 indlagt på hospitalet i Jena m. diagnosen progressiv paralysie

Tyvelygte, egl. blændet lygte (bl. a. anvendt af tyve)

Indvortes (...), Mark. 7, 21-22, *det grufulde Skriftsted*, som SC kalder det i artiklen *Graaben*, Pol. 24.3.1900.

(Optr. DO 32)

Til forståelse af dette - og lignende - digte, der har *Daarskaben* som motiv - lønner det sig at læse SC's

anmeldelse af Henrik Ibsens skuespil *Naar vi døde vaagner* (1898), L-F. F. 30.12.1899, optr. DO 92 ff.

I brev af 14.7.1916 til Anders Osterling omtaler SC forbindelsen ml. digtet og de artikler, han i dette tidsrum

skrev om 1. Verdenskrig (kopi af brev i operasanger Frans Lassons eje)

Jf. Lø 171; Ft 41

L

GM 151 f.

EAN 65

E & H 23 ff., 28 ff. og 40 (Thorkild Bjørnvigs indledning)

Tom Kristensen: *Sophus Claussen* (1929) p. 25

Aage Henriksen: *Det guddommelige Barn* (1965) p. 144

Aage Henriksen: *Den erindrende faun* (1968) p. 188

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 27 (udk. til de to sidste str.)

NKS 3633, 4°, II, 2, 28 (udk. til II, X, 5-8)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 29 (usign., udat. udk./renskr., bl.)

B Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. *Paris, Copenhagen Juli, August, September 2. 1913*)

V

A U. t.

I, I, 3: *drømt!* < *drømt* < *udført*

I, III, 2: *Johannes* < *Hr.* [?:] MG [evt] NG

I, IV, 1 < Og E. og H. *udspurgte mig*. Sandsynligvis Edith og Helge Rode

II, I, 5-8: Flg. 1. kasseret: *Hvad enten havde Zantippe*

ej perset mig Skarntyder nok

og plads gjort åben til de flg. to 1.

II, XVI, 2 < *udspredt af Kammerraad* [?:] Loese

II, XVI, 4 < *imod Telegraf-Frøken* /var. *Hospitals-Frøken Rose*

De to sidste str. mangler.

B Titlen < *Dømt (En Drøm)*

I, III, 2: *Johannes* < d. s. < *Hr. A G*

I, IV, 2: *Lily og Erik* < d. s. < *E. og H. Over Erik m. bly. Hans*

II, III, 2: *Lily og Erik* < E. og H.

II, III, 4: *Johannes* < AG

II, VII, 2: *Lands-Klaffer-Chef en Van Mose* < *Oberst Andemose*

II, VII, 3 *nylig* < d. s. < *ogsaa*

K

Xantippe, Sokrates' kone. Jf. note til Na I *Til Alle I Skarntydesaft*, den gift, Sokrates blev henrettet ved *Klaffer*, bagtaler

Skyggernes Elv, overgangen til grækernes dødsrige, hvor sjælene færdedes som skyggebilleder af de levende. SC kan også have tænkt på *Hels rige* (i den nord. mytologi), hvortil slette mennesker kom, og som er adskilt fra de 153 levendes verden med en mægtig flod; jf. note til *Ærens Mareridt* s. 155

Giv os Barabas fri!

M NKS 3633, 4°, II, 2, 30 (udk.)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 31 (usign. renskr., bl., dat. 27.3. 13., der kun har motiv fælles med trykket)

B Acc. 1981/143 A3 (sign. renskr., bl., dat. *not. 17 Febr. 1914*)

C *Tilsk.* 1914, I, 489-491

V A

Barrabas

. . . *den Nat, da Jomfrusønnen hang paa Korset blodig gennemnaglet (< gennemhullet)...*

Gik du, blandt /var. *hvor* /var. *mens Judæas Høns* /var. *Høner og kagled til dig fra Paladset og fra Rønnen, som en ildrød Hane, Barrabas, gik du rundt og tømte mange Glas*

Alle Israels Jomfruer den Nat sukked: Kom o Barrabas, min Skat! Og du vaagned Alkohols-forkullet

medens Jomfrusønnen dybt forladt frøs paa Korset blodig gennemhullet...

B På arket tilføjet: *Texten findes ændret og bedre i Tilskueren Maj (?) Juni 1914.*

V, 5-6 < *Baribi, biribas II Giv os helre Barabas*

MI. XI og XII:

*Og fordulgte Øjne skinner
Lad den Gud mig gaa forbi.
Nej vil Barabas mig /var. [?:]
finder jeg mig stolt deri*

XIII ej i B 154 C IV, 5: *Biriba*,: ej i C
VIII, 5: ej i C (+ B)
MI. X og XI:

*Skipperen paa Havets Stræder,
mens han følger sit Kompas,
tusind Aar derefter glæder
sig ved Visens "bi" og "bas". (+ B)*

XI, 1: *Berlin < Port Said* (+ B)
Digtet dat. Maj 1914

K

Barabas, i anledning af jødernes påske løslodes en fange, og stillet overfor valget ml. Jesus og røveren og morderen B. frigav Pilatus B. efter folkets krav (Johs. 18, 40; Luk. 23, 19)
Amnesti, ophævelse af strafforfølgelse
Rabbi, se note til *Cæsarer* s. 147
Ladeplads, by, der tjener som lasteplads (for anden by, som ikke ligger v. kysten)

Dramatisk Intermezzo

M

NKS 1340, 8°, XII, 64 (usign. renskr., bl., dat. 21.4.14)

Acc. 1981/143 A (udk.)

V

Titlen < *Jennys Betragtning* - m. bly.
I, 3: indsat senere - m. bly.
II, 4: ej i ms.
III, 4: en (...) *Pude* < d. s. < *hans Hovedpude*
III, 5: indsat senere - m. bly.
IV, 2: *lydig* < d. s. < *faamælt* < *bange*
IV, 3: *faamælt* < d. s. < *lydig*
V, 1: *Fejghed* /var. *Lavhed* /var. *Oprør*
V, 5: - *som De skænked* < d. s. < *Rickhardt. De er*
V, 6: indsat senere - m. bly.
VI, 4: *ind* < *atter hen*
VI, 6: *Stribe Morgenlys* < d. s. < *Stribe Maaneskin* < *Maaneglorie*
VI, 7: indsat senere - m. bly. 155 VII, 7 . *bandt* /var. *var*
VIII, 2: *begge Hænder* < d. s. < *Bøddelhænder*
IX: tilføjet m. bly.

K

Digtet resumerer den afgørende begivenhed i SC's skuespil *Arbejdersken* (1898), hvor fabriksejeren *Richardt* natten før i. maj forfører en af sine arbejdersker *Jenny*. Hun har fejlagtigt antaget, at han virkelig elsker hende - og i sin desillusion tager hun senere livet af ham og sig selv

Ærens Mareridt

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 32 (udk.)

A Acc. 1981/143 A3 (sign. renskr., bl., dat. 30 Oktober 1913)

V

A Titlen < *Ærens Komædie. En Drøm*

VII, 4 < d. s. < *tæt ved mig, som var det for ham, de holdt Fest.*

IX, 1: X. X. < GB.

K

Barabas, se note til *Giv os Barabas fri!* s. 154

Levit, medlem af Levi stamme valgt til at assistere den jødiske præst

Caron færgede if. gr. mytologi de døde over floden Akeron til underverdenen, jf. note til *En Drøm* s. 152

Vers til de døde Mestre (1917)

M

I indholdsfortegnelserne (se s. 150) henholdsvis betitlet: *Ulf Brynjulfsen* og *Ulf Brynjulfsen paa Montmartre Bogvennen* 21.3.1917, p. 437-438

K

Paris, SC tænker vel først og fremmest på sit ophold okt. 1892-jan. 1894. Holger Drachmann opholdt sig foråret 1893 i Paris (se evt. Herman Bang: "*Drachmann i Paris*", *Aftenbladet* 22.4.1893)

Ulf Brynjulfsen, den ene hovedperson i H. Drachmanns roman *Forskrevet* (1890), jf. DV IV *Holger Drachmann Chanson d'Avril*, kunne alludere til den kendte *Visen om April*, jf. Holger Drachmanns digt *April*, der i slutstrofens 156 sidste linie kaldes *Visen om April (Aarstiderne. 12 Digte. I: Ude og Hjemme nr. 168, 19.12.1880)*

det Frankrig, som jeg søger, overskriften til 6. kap. i *AP Verlaine, Paul* (1844-96), fr. digter, bl. a. *Fêtes galantes* (1869); beskrevet i *AP*, kap. 9 m. grundlaget for karakteristikken her - og Lø 158 ff. V. konverterede til katolicismen efter udlandsopholdet m. Rimbaud, attentatforsøget på ham, det efterfølgende fængselsophold og skilsmisse *Stéphane Mallarmé* (1842-98), fr. digter, bl. a. *L'aprèsmidi d'un faune* (1878), beskrevet i *AP*, kap. 10, og Lø 163

Hej, Kyper, (...), allusion til Drachmanns digt *Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet!* fra *Unge Viser* (1892) *Havet* (...), *La mer est plus belle // Que les cathédrales*, // det 15. digt i *Sagesse* (1881). I Pierre Petitfils' monografi *Verlaine* (Paris 1981) omtales SC p. 433, digtet p. 234. Verslinierne cit. Lø 206

Blomsterbillede (?)

M

NKS 3633, 4°, III, 2, 85 (udførligt udk., udat.)

Optr. *Dansk Poesi 1880-1920*. Udg. af Dansk Forfatterforening (1922) p. 60

K

Situation og motiv genfindes bl. a. i digtene: *Kinesisk Novelle* (bd. IX) og *Pi II Læbeblomster*, farvesymbolikken f. eks. i *UB*

L

HA 143 ff. (påpeger bl. a. evt. tilknytning til digte af Aarestrup og Drachmann)
GM 135 ff.

Hellig Vaar (1911 (?))

M

A NKS 3633, 4°, II, 2, 33 (udk., udat., usign. renskr. af IV-VI, bl.)
Juleroser 1912. Digtet bragtes i no. og sv. udg. af *Juleroser*

V

A IV, 3 < *saa bliver der snart af Forstanden*

157

Ilse Foraarsdragt

M

A Den Palsboske Sml. (Aa Sp 25) (udat., sign. renskr., bl.)
B NKS 1340, 8°, XII, 63 (usign. renskr., bl., dat. 15. April 1914)
C Pol. 19.4.1914 Optr. DS

V

A Titlen < *Ny f Foraar* (+ C)
Ilse < *Eli* gn. hele digtet (+ C)
III, 1 < *Og mit Faderhjærte smiler stille*,
III, 2: *begyndte* < *begynder* (+ C)
B U. t.
III, 6 < d. s. < *saa jeg ogsaa fik min Foraarsdragt*

K

Ilse, SC's ældste datter f. 19.4.1898 - se i øvrigt tidstavlen og note til *He VI Fantasia*

Vilhelm Hammershøi

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 34-35 (udk.)
A NKS 3633, 4°, II, 2, 36 (sign., rettet renskr., bl, dat. 18. Februar 1916)
B Pol. 20.2.1916

V

A I og II udgør én str.

II, 2: *Lyset (...) godt!* < d. s. < *Solens Under gemmes godt*,

III, 3: *Renheds < Højheds < Renheds < stille*

III, 3: *Taalmod*s < d. s. < *evig*

IV, 2: *det stille* < d. s. < *vort Hjærte*

B Digtet er dateret 18. Februar 1916

K

VH (1864 - 13.2.1916), da. maler, hvis arbejder er karakteriseret ved en rolig, streng linievirkning og en neddæmpet farveskala, fortrinsvis m. afskygninger ml. sort og hvidt. Hovedmotivet er den enkle og rolige interiørskildring m. eller u. en statuarisk opfattet person

Kunsthistorikeren Mogens Nykjær påviser i art. 158 *Hammershøis Artemis (Enten - Eller*. Sophienholm 1980.

Katalog udg. af Lyngby-Taarbæk Kommune) det åndelige slægtskab ml. de to 90'er-kunstnere

Savnets Blomstervej

M

NkS 1340, 8°, XII, 66 (usign. renskr., bly., dat. 12.5.15. Titlen < *Besøget*)

Menneskevælde I-IV

M

A NkS 3633, 4°, II, 2, 12 (udat., usign. renskr., bl., afsn. IV)

NkS 1340, 8°, X, 54 (udk. til I. afsn. i. str. 1907)

NkS 1340, 8°, XII, 65 (udk. til afsn. III fra 1914)

NkS 2172, 2°, II, 3A (udk. til afsn. III fra aug. 1914)

Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl. til afsn. III, dat.

[?:] *Danglække 6-8-14*. Titel: *Spot ikke!*)

V

A IV, 1: *trætte*: ej i ms.

IV, 1: *Fred* < *Hvilested*

IV, 3: *spraglet* < *prikket*

IV, 5: *Væxt*<*Duft*

IV, 6 < d. s. < og (< *men*) *hvor Længslen ikke mer er blodig*

K

Dalenes Lilje, jf. Højsangen 2, 1-2: *Jeg er Sarons Rose, Dalenes Lilje (...)*. Udtrykket kan også gå på en person i almindelighed og på Kristus i særdeleshed. Udover at være symbol på uskyld og renhed indbefatter det også forestillingen om jævnhed og simpelhed

Cit. Lø 187

L

GM 123

Capriccio

M

A Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. not. 28.9. 13) 159 **V**

A Titlen < *Ufærdigt. Capriccio* (< *Fulde Streng*)

K

Capriccio, lunfuld komposition, fantasi

Tandaradei, omkvædet i Walther von der Vogelweides digt *Under der linde I an der heide*. Ordet efterligner måske nattergalens sang. Se evt. Harry Andersen i *Danske Studier* (1962) p. 123 f.
Jf. *Tandaradei* s. 88

Den ventede Morgen (24.4.1903)

M

A NKS 3633, 4°, II, 2, 37 (udat., usign., rettet renskr., bl.)

Pol. 23.3.1917

V

A U. t.

I, 3 < *Uden din Ægtemands Vidende*

I, 4: *og* < - *mens*

II, 3: *Pagen* < d. s. < *mig*

IV, 1: *sagtmodig og fri*, < d. s. < *fornøjet*

IV, 4: *huldsalig* < d. s. < *sagtmodig*

K

Digtet kan opfattes som modstykket til *Valfart* m. m. se *Pi* II, ligesom det bærer mindelser om *Dj* III II *letto*, jf. var. dertil

IVaaren (forår 1898)

M

NKS 3633, 4°, II, 1, 23 (udk. til I-II)

NKS 3633, 4°, II, 2, 38 (udk. til V, VII og X)

NKS 3633, 4°, III, 2, 9 (udk.)

Arkæologisk Fund

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 39 (udførligt udk.)

A Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. *afsl.* 25.12. 16)

Pol. 23.3.1917

V

A Titlen < *Et Fund. Tilføjet (Arkæologisk Fund)*

V, 3 *fjerne Cyklader* < d. s. < *Søstres Cyklader* 160 **K**

Kastale, den kastaliske kilde, som udsprang på bjerget Parnassos v. Delfi. Efter sagnet styrtede nymfen Kastalia sig i den, efterstræbt af Apollon

Bacchus, lat. for Dionysos. SC hentyder vel til sagnet om D., der forvandlede de sørøvere, der havde taget ham til fange, men som skrækslagne sprang i vandet, da han åbenbarede sin magt, til delfiner

Triton, havgud (m. halv menneske-, halv fiskeskikkelse)

Najade, kildenyumfe

Cyklader, "kredsørerne", gr. øgruppe. Kykladerne hørte i oldtiden til Grækenlands rigeste egne, men er nu alle stærkt i forfald

L

EAN 67

Th. Bjørnvig: *Det religiøse menneskes ansigter* (1975) p. 54 f.

Verbena (forår 1898)

M

NKS 3633, 4°, II, 1, 23 (udat., usign. renskr., bl.)

V U. t.

2: *Verbena* < *Isaura*

2: *svulmende* < d. s. /var. [?:]

4: *Sluser* < *Huse*

10: *hvis Tone* < *som altid*

K

Verbena, egl. dyrket prydblade (jernurt), i oldtiden benyttet som lægeplante og i den religiøse kultus.

Navnet (Verbene) forekommer i en af Aarestrups ritorneller (*Digte I* (1962) v. Oluf Friis, p. 125). Jf. D; III

Venezianske Fantasier. En konnotation er det fr. substantiv *verbe* (lat. *verbum*), ord

Ft 18

L

Poul Borum: *Kritik* 9 (1969) p. 22 ff.

Sørøveri

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 40 (udk., der dog kun har 1. 1-2 fælles m. *Sørøveri*) 161 NKS 1340, 8°, II, 15 (udførlige udk. fra vinteren 1902- 03)

NKS 1340, 8°, V, 24 (udk. fra foråret 1889, der dog kun har 1. 1-2 samt str. V fælles m. *Sørøveri*)

K

Piroge, pirog, pirogue (fr., af arner.), en større kano

Jeg vil ej Sommernætters Fred - -

M

NKS 1340, 8°, V, 24 (udk. samt usign., rettet renskr., bly., dat. 21.3.1889)

V

U. t.

I, 1: *vil* kursiveret

III, 1 < d. s. /var. *For Dagens Tanker er mit Lyst,*

III, 2 < d. s. /var. *dens Spot, dens Trods og Sejre!*

III, 5 < d. s. /var. *Øjne som Sundets Morild om vor
stumme Kyst.*

K

fejre, fagre

Skumring

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 41 (udk.; udat., usign. renskr., bl.)

V

U. t.

1. 6: *Gid jeg kunde < - jeg vil*

1. 13: op < d. s. < *Jer*

Udk. knytter en erotisk situation til grundbilledet

En ukendt Læserinde

M

A NKS 1340, 8°, XII, 66 (usign. renskr., bl. og bly., dat. 10 Dec 14)

B Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. December 1914)

C Pol. 22.12.1914 (u. t.), art. *Det store Julelotteri* 1914

V

A Titlen < *Den drømte Ven (Doctoresse)*

II, 1: *i Dag <... i Dag ...*

II, 3: *kun nogle Vers < d. s. < Behøves det?* 162 III, 3-4 < d. s.

< Saa faar hun Pennen fat, med Kraft
og skriver: "Sød er denne Saft"

B Titlen < *Den ukendte* [.] (*Med et bortloddet Exemplar af Danske Vers*)

II, 1: *Dag er < Dag... er* (+ C)

På samme ark læses:

(I "*De Thule à Ecbatane*")
*Jeg var for andre Sprog bestemt
men Fransk er svært, mit Tysk er slemt,
og Dansk er nemt.*

(samtidig) (+ C fraset de to parenteser)

Søsterkysset

M

A NKS 1340, 8°, XII, 67 (usign. renskr., bl., dat. Sept Okt 1915)

B Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. Sept. 1915)

V

A U. t.

I, 3: *Et Smil < En Sol*

I, 4: *af < en*

II, 1: *Sjæl < Mund*

II, 3: *som (...) til < fra Fuglebryst i*

II, 4: *tog < ta'r*

B U. t.

Kvindebevægelse (1.-2.3.1891)

M

A NKS 3633, 4°, II, 2, 42 (udk. og udat. usign. renskr., bly.)

B *Kbh.* 28.3.1891

V

A I, 1: *nød < gjorde*

I, 4: *Tanker < Skrifter*

II, 1: *alle Kravet, < Manddomskravet,*

II, 2: *Kar, < Krukker,*

II, 3: *og ved ej < de tror ej /var. og glemmer* 163 III, 1 < *Jeg kendte en anden ... Om hende var der Rift*

III, 3: *tog sig < lod sig vi' til*

III, 5: *alle hans Slotte. < hans Maanskin* De næste 5 1. mangler

IV, 10: *fine < smukke*

V, 1: *et Ønske glipped - < et Maal, et Ønske,*

V, 2: *sig < dem* (+ B)

K

Pande og Potte, pot og pande, måske tilknytning til kop = hoved og pande = hjerne, dvs. anfører, leder

Tandaradei

M

A NKS 3633, 4°, II, 2, 43 (udat, usign. renskr., bl.)
NKS 1340, 8°, XI, 60 (udk.)
B NKS 1340, 8°, XII, 61 (udat., usign. renskr., bl.)
C Acc. 1981/143 A3 (usign. renskr., bl., dat. Sommer 1913 (?) ret. 10 Febr. 14)

V

A U. t.
II, 2: *fik* < d. s. < *fant*
IV, 3: *runde* < *trinde*
IV, 6: *kan skaffe* < d. s. *lvar. har skaffet*
V, 2: *Æreshverv* < *gyldent Hværv lvar. Alvorshværv*
B Titlen < *Narrevise*
IV, 3: *runde* < *tynde*
VI, 2: det uar et *Naadens Aar, da jeg blev gal.*

K

Tandaradei, se note til *Capriccio* s. 159
Plovmand. SC kan tænke på det folkelige gennembrud, den agrare modoffentlighed omkr. århundredskiftet - eller mere specielt på Johs. V. Jensen og hans *Jyske Bevægelse* (Dele af polemikken m. JVJ er optrykt i DO)
Nød er Lov, jf. ordsproget "nød bryder alle love", der som sådan kendes fra mange lande, herhjemme fra Peder Laale

164

Den gode Rus

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 44 (udk. - med anden karakteristik af manden)
A NKS 1340, 8°, X, 54 (udførligt udk. fra 1907)
B NKS 3633, 4°, II, 2, 45 (udat., usign., rettet renskr., bl.)
Optr. DS

V

A Titlen < *My dearling var beruset*
Manden kaldes *My dearling* [?:] *Haylick John*. Andetsteds: *Highland-John* B Titlen < *Min Kærest var beruset...*
I, 3: *Vennerne* < *alle*
II, 2: *slet* < d. s. < *ellers*
II, 3: *har Helsen som* < *er mere sund end* < *har et bedre Sind end*
III, 3 < *og da jeg blir træt og* (< *omsider* (< *til sidst vil*)) *be'r* (< *be'*) *ham gaa*,
III, 5: *Han har nær stukket* (< *næsten sat* (< *Der var nær gaaet*)) *lId i mig og Huset*.
III, 6: *Jan* < *Kærest*
IV, 1: *Og øm* < d. s. < *men god*
IV, 2: *vidste* < d. s. < *troede*
IV, 5: *Men derfor er jeg ogsaa ør i Dag*
V, 5: ... < *Jeg har*

M

NkS 3633, 4°, II, 46 (udførligt udk.)

K

"sen - sen", kaldes i udk. for *nymodens Knas af transatlantiske Brancher*

Tre Roser

M

A NkS 1340, 8°, XII, 64 (usign., rettet renskr., bl. og bly., dat. 29.10.14) 165 B Acc. 1981/143 A3 (udk. samt usign. renskr., bl., dat. 29.10.14)

NkS 1340, 8°, XII, 65 (udk. m. titlen *Hendes Skriftemaal*, cit. EF II, 186)

C NkS 1340, 8°, XII, 66 (usign., udat. renskr., bl.)

V

A I, 1: *stemt < d. s. < fyldt*

I, 3-4 f

*fuld Mundering med Sporer paa Hæle
(< Det fæle stod oprejst med samlede Hæle)
Hun sagde: "Jeg kan ikke lide det fæle"*

II: ej i A og C

III, 2 < *kan leve et Liv uden Tanke* (< *Tøven < Hensyn*) og *Tugt*.

IV, 3:

*Forlad mig: ved Gud, < Jeg sværger: ved Gud,
< det er ve' Gud sandt,*

B Titlen < *Ber sig undskyldt. Tre Roser*

C I, 3 < *i fuld Uniform med Sporer paa Hæle*.

I, 4: som A

III, 2 < *kan leve sit Liv uden Tanke og Tugt*

IV, 3: *Forlad mig: < Jeg sværger:*

Den store Rhythme (1917 (?))

M

NkS 3633, 4°, II, 2, 47 (udat., usign. renskr., bl.) *Pol.* 23.3.1917

V

II, 4: *Aanden < Aanden*

VI, 3-4 < d. s. /var.:

*Den største Rhythme,
min er Døden*

L GM 124 f.

JUVENILIA

Juvenilia lat., hørende ungdommen til; ungdomsdigte, idet der underforstås substantivet *carmina*, digte.

Nattevagt

M

NKS 3633, II, 1, 9 (usign. renskr., bl., dat.22.10.88)

V

Titlen < *Trolden* 166 I, 5 placeret som I, 1

I, 2: med < *blandt*

I, 3-5

*< den fjærgraa Himmel strøg rapt til Havs,
mens Bølgernes løbende Linier tavs
som Silkeskygger til Land sig svang.*

II, 3 og 4 byttet om

II, 5 < *faar slimet Blod og er aldrig tryg.*

Efter II følgende 3 str., der senere er overstreget med bly.:

*"Der var en Jomfru, daarlig og dum;
i Barmen laa Trolden rugende stum.
Der kom tre Svende med Smil og Tant;
hun kyssed dem alle, men ingen vandt
i Hjærtet hos Nanny Rum.*

*"Og brat den første blev vred i Hu,
den anden, han græd og klynker endnu.
Men djærvt for den tredje mod Trolden frem,
han kyssed og stred, og da Nanny gik hjem,
var lille Nannys Klæder i tu.*

*"Han maned den usselig Trold i Muld
Men Nanny lo, hendes Barm blev fuld:
"Og siden du rev mig mit Skørt i tu,
saa skal du bekoste mig Klæder fra nu
og avle med mig et ærligt Kuld!" -"*

Dernæst følger en str., der har dannet udgangspunkt for

I, som den her sammenlignes med:

I, 1: *lun < grøn*

I, 2 < *med Bølger som Skygger, uden Klang,*

I, 3 < *med Skove i øm, forfiltret Ro*

I, 5: *ved den skyblege < i den skumrende Nat*

III, 3: *I < men*

III, 3: *bor < har*

III, 4: *vi < du* begge steder

III, 5 < *saa vinder du Land - kommer alt til alt..."*

K

hvorhelst, hvor som helst, ligegyldigt hvor

L

GM 82

167

Unge Guder

M

A Sign. renskr., bl., dat. *Oktob.* Sy i familiens eje
B Acc. 1981/143 A (sign. renskr., bl., dat. *Oktober 1887*)
C Acc. 1981/143 A3 (usign., udat. renskr., bl.)

V

A Titlen < *Homo sum*
B Titlen < *Mennesker*
I, 1: *Saaledes er Mennesker* < *Tf vi er Mennesker*
I, 3: *vort Blod* < *mit Blod*
Ml. I og II:

Og om man véd at haandtere med Smag
den vemodsklingende Lire,
saa kan en sanseforbrændende Dag
man krybe omkring paa fire.

II, 1. 3-4 før 1. 1-2
II, 4: *Skaberjublens* < *C Blodrøstens*
III, 1: *stolt* < *svag*
III, 2 < *skønt ræd for min Lynilds-Varme*
Desuden to afsluttende str.:

*Men barske Aasyn, du krænker dens Bud
om Styrkens og Glædens Enhed! -
Naturen bryder af Skrankerne ud
og hævder sin Højhed og Renhed;*

*Det rører sig sagte i Blodets Strøm,
det løber i Hvirvel og stormer:
det er en solglødet Marmordrøm,
som gydes i levende Former.*
C Titlen < *Juvenilia*

II, 4: *Skaberjublens* < *Skabermødets*
III, i: < d. s. < *ømt*

Lurtoner

M

NKS 1340, 8°, IV, 23 (udførlige udk. fra nov. 1888)

K

Kyklop, egl. enøjet kæmpe (i den gr. mytologi) 168 *Gesel*, håndværkersvend; kammerat
Linser, m. h. t. rimet vel brugt istf. manna (jf. note til *Na I Manna*). Linser forbindes ofte m. et tarveligt eller simpelt måltid mad

Marine, se note til *Pi II Marine kastet Runer*, drevet trolddom vha. runer

I Hi

M

A NKS 1340, 8°, III, 16 (udførligt udk. dat. 19.10.84)
B NKS 3633, 4°, II, 3, 56 (udat., usign. renskr., bl.)
C NKS 3633, 4°, II, 2, 48 (udførligt udk. over B)
D *Kbh.* 5.9.1891

V

D Afstand ml. l. 10 og l. 11
l. 22 < *frygter i Tide < er det solide*
l. 23 < (*og hvormed jeg tror, det ej heller har Nød!*)
l. 32: *Et Fremtidsstykke! < Familiestykke!*
Afstand ml. l. 34 og l. 35
l. 37: *ophøjet < fredelig*

K

kækkes, om gæssenes skrigen
Bukkar, skovmærke
Jomfrubøg, angiver træets alder, ingen bestemt art eller familie

Det nye Gry

M

NKS 1340, 8°, V, 25 (udførligt udk. fra slutn. af efteråret 1889)
A NKS 3633, 4°, II, 2, 49 (sign. renskr., bl, dat. (*først i December*) 8.12.89)
B *Tilsk.* 1892, 438 (sm. m. 13 andre digte under fællestitlen *Idyller*)

V

A Titlen < *Idealer I*
l, 3: *Fe < Glut* - alle steder
Idealer II: se *Hv VII Kvindemodel*
B Titlen < *Pagedrøm*
Fé < Glut - alle steder

169

Evaslægt

M

A Udførlige udk. samt sign. renskr., bl, dat. 13.2.89 i familiens eje

B NKS 3633, 4°, II, 2, 50 (udat., usign. renskr., bl.)

C NKS 3633, 4°, II, 2, 51 (udat., usign. renskr., bl.)

D Ny Jord III, 1889, 257: *Københavnsk* (se oplysninger til *Pi II Balaften*)

V A-D: Titlen < - *Københavnsk* -

A III, 1: *lette, ranke!* < d. s. < *ranke Søjle!*

III, 1: *jeg* < d. s. < *jeg*

IV, 1: *fumle* < d. s. < *klappe*

V, 1: *Hun* < d. s. < *Hun*

V, 2: *mens Jn* < *og jeg*

VI, 2: *Synd* < d. s. < *Trængsel*

B II, 4: De to substantiver kursiveret

V, 2: *du* < *jeg* (+ A)

C V, 2: *du* < *du*

På bagsiden af C findes en overstreget renskr. af *Aaret rundt*, se oplysninger til *Pi II Københavnsk*

K

Dionysos, se note til *Arkæologisk fund* s. 160 *Karm*, vogn
Kors, se DV IV *Efter Syndefaldet* m. henvisning

Under grønne Trær

K

Faust, se note til *Mi I* afsn. IV. Her refereres til *Tragediens første del. Nat. Gade udenfor Margarettes dør*, fægtescenen, hvor Mefistofeles må bistå Faust mod Valentin, soldat og Margarettes broder. Valentin vil hævne søsteren, som F. har forført - men dræbes

Taage og Regndage Efter Charles Baudelaire

M

Rettet udk. (bl.), dat. *jan.* 89., i familiens eje 170 NKS 3633, 4°, II, 2, 52 (forskellige udk.)

A NKS 3633, 4°, II, 2, 53 (udat., usign. renskr., bl.)

B NKS 3633, 4°, II, 2, 54 (udat., usign. renskr., bl.)

C *Tilsk.* 1892, 79-83

Optr. *Charles Baudelaire: Digte* (1917) p. 19-29 og *Fransk og engelsk Poesi fra 1450-1900*, udg. af Chr. Rimestad (Gyldendals Bibliotek bd. 22, 1930) p. 65-66

V

A I, 2: *prise* < *elske*

I, 4: *Ligsvøb* < *Ligskrin*

II, 1: *Paa<I* (+ B)

IV, 1: *Øde* < *Taagers Øde* (+ B)

IV, 2: *Hvad eller* < med *mindre*: /var.: *undtagen at*

B Titlen < - *Efterligning af Baudelaire* -

I, 2: *Skarn* < *Smuds*

I, 3: *hænger* < *hyller*

IV, 2: *Hvad eller* < *undtagen at*

K

Originalens titel: *Brumes et pluies (Les Fleurs du Mal, 1857)*; se f. eks. B.: *OEuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) p. 100-101

Ravnevinger, billedet og situationen har ligheder m. E. A. Poes kendte digt *The Raven* (1845)

Hvad eller, eller

Cit. *He VI Ny Aand*

L

Johs. Jørgensen: *Udvalgte Værker VI* (1906) p. 14 f.

Johs. Jørgensen: *Mit Livs Legende II* (1916) p. 31-32

Emil Frederiksen: *Johannes Jørgensens Ungdom* (1946) p. 141 f.

Maanens Tungsind Efter Charles Baudelaire

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 55 (udat., usign. renskr., bl.) *Tilsk.* 1892, 79-83

Optr.: *Charles Baudelaire: Digte* (1917) p. 19-29

V

Titlen < - *Maanen - Efterligning af Baudelaire*

II, 3: *hendes Blikke følger < lader Blikket følge*

K

Originalens titel: *Tristesses de la lune (Les Fleurs du Mal, 171 1857)*; se f. eks. B.: *OEuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) p. 65-66

Flakonen Efter Charles Baudelaire

M

Rettet udk. (bl.), dat. *Jan. 89*, i familiens eje

A NKS 3633, 4°, II, 2, 56 (udat., usign., rettet renskr., bl.)

NKS 3633, 4°, IV, 7 (udk.)

Tilsk. 1892, 79-83

Optr.: *Charles Baudelaire: Digte* (1917) p. 19-29 og *Fransk og engelsk Poesi fra 1450-1900*, udg. af Chr.

Rimestad (Gyldendals Bibliotek bd. 22, 1930) p. 66-67

V

A I, 2: *sprødt og havde < d. s. < fuldt af fine*

II, 1: *støvede og sure < støvede sure < tunge*

II, 3: *finde < træffe*

III, 1: *Graves < Kroges*

IV, 1: *Og se en Sværm af < Og se en Rus af /var. Berusende < En Rus af*

IV, 1: *stjæler < flagrer*

IV, 1: *wd (...) Skuffe < forstyrret mod Dagen*

IV, 2: *Lys < d. s. /var. Støv*

IV, 2: *dine < d. s. < vore*

IV, 3: *din < vor*

IV, 3: *let fortumlet <, overrumplet,*

V, 1: *kaster < vælter*

V, 1: *dig < den*

V, 3 < *der gengangeragtigt vaagner og rører sig (< rører sig og vaagner) et Lig*

VI, 2: *naar (...) død < henkastet i en Krog*

VII, 2: *Styrke og Gift < Giftighed og Magt*

VII, 4: *mit < du mit*

K

Originalens titel: *Le Flacon (Les Fleurs du Mal, 1857)*; se f. eks. B.: *OEuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) P. 47-48

172

Landskab Efter Charles Baudelaire

M

NKS 3633, 4°, II, 2, 57 (udførligt udk.)

Tilsk. 1892, 79-83

Optr.: *Charles Baudelaire: Digte* (1917) p. 19-29

K

L. 16, 25 og 26 cit. *He VI Indledning*

Originalens titel: *Paysage (Les Fleurs du Mal, 1857)*; se f. eks. B.: *OEuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) p. 82

Dunstkreds, atmosfære

Aftenharmoni Efter Charles Baudelaire

M

Kbh. 14.2.1892

Optr.: *Charles Baudelaire: Digte* (1917) p. 19-29 og *Fransk og engelsk Poesi fra 1450-1900*, udg. af Chr. Rimestad (Gyldendals Bibliotek bd. 22, 1930) p. 67

K

Originalens titel: *Harmonie du soir (Les Fleurs du Mal, 1857)*; se f. eks. B.: *OEuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) p. 47

Virak, indviet røg, røgoffer, røgelse

Sølverlad, sølvbånd, sølvsmykke

FABLER Midsommer (forår 1917)

M

- A NKS 1340, 8°, X, 53 (udk. fra 30.10.06)
B NKS 1340, 8°, XIII, 70 (udk. fra 1917)
C NKS 1340, 8°, I, 3 (udk. sandsynligvis fra foråret 1917)

V

B Sidste str.'s to første 1. lyder således:

*Jeg tror, at Verden er dyb paa Fabler
hvis Text kan fanges af Nervekabler*

K

Arachnider, edderkopper 173 Yet, jet (gagat), sort smykkesten især til sørgedragter *Pan*, se note til *He VI Hexameter-Hymne til Pan og Giovanni* m. henvisn.
Jf. Lø 19

L

GM 139
EAN 69, 151 m. note
Aage Henriksen: *Den erindrende Faun* (1968) p. 188
Jan S. Sørensen: *Kritik* 32 (1974) p. 37
Bo Nielsen: *Johs. Jørgensen og symbolismen* (1975)
p.134

174

175

FORKORTELSESLISTE OG BIBLIOGRAFI (1887-1931)

I: Bøger af Sophus Claussen

Na Naturbørn. Digte (1887). 2. opl. i *Digte*, 1 (1929):

Na 2.

UB Unge Bander. Fortælling fra en Købstad. Med et lyrisk Forspil: "Frøken Regnvej" (1894). 2. udg. (1912): UB 2.

Ki Kitty. Lyrisk Fortælling (1895). 2. opl. (1918): Ki 2.

AP Antonius i Paris (1896). 2. opl. (1918): AP 2.

Va Valfart (1896).

Ar Arbejdersken. Skuespil i tre Akter (1898).

Pi Pilefløjter (1899). 2. opl. (1918): Pz 2. 3. opl. i *Digte*, 2 (1929): Pi 3.

MK Mellem to Kyster. Fortællinger og Satirer (1899).

By Byen. I: Junker Firkløver. Nutidsroman (1900).

Tr Trefoden (1901).

Mi Mina. Et Digt om Byen (1902).

Claussen, Sophus, *Sophus Claussens Lyrik Bd. 5: Fabler*, 1982-

Dj Djævlerier (1904). 2. opl. i *Digte*, 3 (1930): *Dj 2*.

EoF Eroter og Fauner. En Række Digte (1910). 2. opl. (1923).

TE De Thulé à Ecbatane. Poèmes. Traduits du Danois par Guy-Charles Cros. Paris (1910).

DV Danske Vers (1912) 2. opl. i *Digte*, 4 (1930): *DV 2*.

Fa Fabler (1917). 2. opl. (1918): *Fa 2*.

SV Samlede Værker I-VII (1918). *Tr* udeladt.

Lø Løvetandsfnug (1918).

DS Den danske Sommer. Udvalgte digte (1921).

PD Poèmes Danois. Traduits par Guy-Charles Cros. Paris (1922). Anden del består af digtene i *TE*. Hele udvalget svarer i sin sammensætning til *DS*.

176

He Heroica. Nye Digte (1925). 2. opl. (1925): *He 2*.

TB Titania holdt Bryllup (1927).

Ft Foraarstaler (1927).

HTHundrede Taels. Med Forfatterens Forord og en Sophus Claussen Bibliografi ved Poul Uttenreitter og Stig Veibel (1927).

FR Fortællingen om Rosen (1927).

HvHvededynger (1930).

Oversættelser

AT Atta Troll /H. Heine (1901).

DBDen følende Blomst /P. B. Shelley (1906). 2. udg.

trykt sammen med den engelske tekst (1925): *DB 2*.

RBRabbien af Bacharach /H. Heine (1926).

Se i øvrigt bind VIII: bidrag til tidsskrifter og antologier samt småtryk.

Breve og udvalg

GJ Gyldendals Julebog 1952. Sophus Claussen (1952). Indholdet optaget i bind IX.

JS Jord og Sjæl. Erindringer, Noveller og litterær Journalistik, v. Stig Krabbe Barfoed (1961).

VS-SCViggo Stuckenberg - Sophus Claussen. En Brevvexling, v. Johs. Brøndum-Nielsen (1963). Et efterfølgende tal henviser til brevnr.

DO Det aandelige Overskud. Journalistik i udvalg, v. Lise Brinch Petersen og Mogens Rukov (1971).

II: Bøger om Sophus Claussen

SC-MS Sophus Claussen-Manuskripter. Udgivet for Det danske Sprog- og Litteraturselskab af Ernst Frandsen (1941).

EF Ernst Frandsen: *Sopjius Claussen I-II* (1950).

HA Harry Andersen: *Studier i Sophus Claussens Lyrik*, i 177 Københavns Universitets Festskrift November 1967 (1967).

GM Gunnar Modvig: *Eros, kunst og socialitet. En analyse af de erotiske hovedmotivets udvikling i Sophus Claussens forfatterskab* (1974).

EAN Erik A. Nielsen: *Ideologihistorie III. Modernismen i dansk Lyrik 1870-1970* (1976).

BHJ Bo Hakon Jørgensen: *Maskinen, det heroiske og det gotiske - om Johs. V. Jensen, Sophus Claussen og århundredskiftet* (1977).

FL Frans Lasson: *Fra Ekbátana til Klareboderne. En brev bog om Sophus Claussen og hans forlæggere*. Gyldendals Julebog 1981 (1981).

E & H Tom Engelbrecht og René Herring: *Sophus Claussen. En bibliografi 1882-1981* (1982). Et efterfølgende tal henviser til indførselsnr. Værket medtager anmeldelser af selvstændige værker af SC.

III: Aviser og tidsskrifter

Berl. Tid. Berlingske Tidende

Ekstrabl. Ekstra Bladet

H. F. Horsens Folkeblad

Ill Tid. Illustreret Tidende

Kbh. København

L-F. F. Lolland-Falsters Folketidende

Nationaltid. Nationaltidende

N. D. Nyborg Dagblad

Pol. Politiken

Tilsk. Tilskueren

IV: Øvrige forkortelser, tegn m. m.

afsn. afsnit

bd. bind 178**bly.** blyant

bl. blæk

cit. citat, citeret

dat. dateret

henv. henvisning

kap. kapitel

l. (vers)linie

ms. manuskript

op. cit. opus citatum (det anførte værk)

optr. optrykt

p. pagina (side; udenfor udgaven)

renskr. renskrift

Sml. Samling

d. s. det samme, *f. eks.* samme verslinie, samme titel el. samme ord

s. side (indenfor udgaven)

sign. signeret; SCs egenhændige navnetræk (også som pseudonym), evt. forkortet (ej maskinskrift)

sp. spalte

str. strofe, strofer

u. t. uden titel

tr. trykt

udat. udateret

udk. udkast

usign. usigneret

/var. variant; en senere form, der ækvivalerer med en tidligere, ikke udstreget form

u. å. uden årstal

< rettet fra

> rettet til

~ svarer til

÷ ej i ms.

(...) angiver at indholdet ml. to ord er udeladt

... angiver (efter ord), at der er tale om 1. linien i en strofe el. et digt uden titel el. SC's egen brug af tegnet

> < i modsætning til 179 // linieudløb

[?:] læsning usikker el. umulig

[] udgiverens udfyldning el. Tilføjelse

Kursivering markerer generelt, at der er tale om citat; i variantapparatet specielt, at der er tale om SC's tekst, se i øvrigt bd. I s. 20. Alle tider er kursiveret.

Romertal angiver i variantapparatet strofenummer; to romertal afsnit samt strofe.

Arabertal verslinie.

For øvrige forkortelsers vedkommende er benyttet de af Dansk Sprognævn anbefalede (*Forkortelser. Vejledning udgivet af Dansk Sprognævn, 1975*).

I øvrigt henvises til forkortelsesliste og bibliografi i bd. I s. 189 ff. samt smst. s. 20.

M, V, K, L refererer i noteafsnittene henholdsvis til manuskriptbeskrivelse, variantapparat, kommentar og litteraturhenvisninger.